

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΓΕΝ. ΓΡΑΜ. ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡ/ΝΤΟΣ & ΥΔΑΤΩΝ

ΓΕΝ. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΦΥΣΙΚΟΥ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

Ταχ. Δ/ση: Πατησίων 147

Ταχ. Κώδικας: 11251 Αθήνα

Πληροφορίες: Κ. Δημόπουλος

Τηλέφωνο: 2108646192

e-mail: dimopoulosmail@yahoo.gr

**Προς : Γενικό Γραμματέα Φυσικού
Περιβάλλοντος & Υδάτων**

ΘΕΜΑ: Εισήγηση για την έγκριση της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης (ΕΠΜ) για το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Νοτίου Αιγαίου 1- Νότιες Κυκλάδες (ΕΘΠΝΑ 1-Νότιες Κυκλάδες)

Σχετικά με την εν θέματι Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη (ΕΠΜ) για το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Νοτίου Αιγαίου 1- Νότιες Κυκλάδες (ΕΘΠΝΑ 1-Νότιες Κυκλάδες) σας γνωστοποιούμε τα εξής:

Α. Πλαίσιο εκπόνησης της Μελέτης

Σύμφωνα με το άρθρο 3 του Ν. 3937/2011 (ΦΕΚ Α 60/31.3.2011) προβλέπεται η δημιουργία ενός Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών, το οποίο περιλαμβάνει περιοχές που υπάγονται στις κατηγορίες προστασίας του άρθρου 19 του Ν. 1650/1986 (ΦΕΚ Α 160/16.10.1986), όπως αυτό αντικαταστάθηκε και ισχύει με το άρθρο 46 του Ν. 4685/2020 (ΦΕΚ Α 92/07.05.2020).

Οι περιοχές που συμπεριλαμβάνονται στον Εθνικό Κατάλογο Περιοχών του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000 χαρακτηρίζονται δια της παραγράφου 1α του άρθρου 19 του Ν. 1650/1986, όπως ισχύει, ως Περιοχές Προστασίας της Βιοποικιλότητας και διακρίνονται σε Ειδικές Ζώνες Διατήρησης, Ζώνες Ειδικής Προστασίας και σε προτεινόμενους Τόπους Κοινοτικής Σημασίας, σύμφωνα με την ειδικότερη κατάταξή τους στο Παράρτημα Ι και τους συνημμένους σε αυτό Πίνακες 1 και 2 της κοινής απόφασης των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων υπ' αριθμ. 50743/2017 (Β' 4432). Οι ρυθμίσεις για την προστασία και διαχείριση απορρέουν από το άρθρο 9 του Ν. 3937/2011, όπως ισχύει.

Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 19 του Ν. 1650/1986, όπως ισχύει, στο Εθνικό Σύστημα Προστατευόμενων Περιοχών περιλαμβάνονται και τα Εθνικά Πάρκα, τα οποία δύνανται να χαρακτηρίζονται ως χερσαία, θαλάσσια ή μικτά. Ως εθνικά πάρκα, χερσαία, θαλάσσια ή μικτού χαρακτήρα, χαρακτηρίζονται οι μεγάλες σε έκταση φυσικές ή ημιφυσικές περιοχές στις οποίες λαμβάνουν χώρα οικολογικές λειτουργίες ευρείας κλίμακας με χαρακτηριστικά είδη και τύπους φυσικών οικοτόπων ενωσιακής σημασίας ή/και ελληνικού ενδιαφέροντος, τα οποία χρήζουν προστασίας και διατήρησης. Τα εθνικά πάρκα δύνανται να ονοματοδοτούνται βάσει φυσικογεωγραφικών χαρακτηριστικών τους ή/και

βάσει της ιστορικής, χωρικής ή/ και διοικητικής τους ταυτότητας. Τα Εθνικά Πάρκα μπορούν να περιλαμβάνουν δύο ή περισσότερες περιοχές Natura 2000 ή/και Περιοχές Προστασίας της Βιοποικιλότητας, ειδικά όταν αυτές χαρακτηρίζονται από ευρύ φάσμα οικοσυστημικών λειτουργιών με κοινά χωρικά, φυσικογεωγραφικά ή/και αβιοτικά χαρακτηριστικά.

Σύμφωνα με το άρθρο 21 του Ν. 1650/1986, όπως αντικαταστάθηκε με την §1 του άρθρου 47 του Ν. 4685/2020, για την προστασία και τη διατήρηση των περιοχών προστασίας της βιοποικιλότητας (δίκτυο Natura 2000) και των Εθνικών Πάρκων απαιτούνται: α) Εκπόνηση Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών (§2 ΕΠΜ), β) Σύνταξη και έκδοση Προεδρικού Διατάγματος (§4 ΠΔ) και γ) Σύνταξη Σχεδίου Διαχείρισης (§3 ΣΔ). Σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 21 του Ν. 1650/1986, όπως ισχύει (Ν. 4685/2020), η Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη αποτελεί την επιστημονική μελέτη τεκμηρίωσης του Προεδρικού Διατάγματος μιας ή περισσότερων προστατευόμενων περιοχών και του Σχεδίου Διαχείρισης κάθε προστατευόμενης περιοχής. Ειδικότερα εστιάζει στον χαρακτηρισμό των προστατευόμενων περιοχών, στις ζώνες που ορίζονται εντός αυτών, στην αναγκαιότητα ή μη θεσμοθέτησης περιφερειακών ζωνών, οικολογικών διαδρόμων, καθώς και στην πρόταση ρύθμισης δραστηριοτήτων και λειτουργιών και πρόβλεψης κατάλληλων μέτρων και δράσεων για τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου κάθε προστατευόμενης περιοχής.

Με σκοπό την εφαρμογή των κείμενων διατάξεων για τη θεσμοθέτηση των Θαλάσσιων Πάρκων της χώρας, ανατέθηκε στην Nature Conservation Consultants - NCC ΕΠΕ από τον Οργανισμό Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.), σύμφωνα με την από 03/07/2024 Σύμβασή (ΑΔΑΜ: 24SYMV015068067 2024 07-04) και την τροποποίηση αυτής (ΑΔΑΜ: 24SYMV016005498 2024-12-16) η εκπόνηση Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης (ΕΠΜ) για το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Νοτίου Αιγαίου 1- Νότιες Κυκλάδες (ΕΘΠΝΑ 1-Νότιες Κυκλάδες).

Η Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη (ΕΠΜ) για το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Νοτίου Αιγαίου 1- Νότιες Κυκλάδες (ΕΘΠΝΑ 1-Νότιες Κυκλάδες) έχει ως στόχο την τεκμηρίωση του βιολογικού αποθέματος της Περιοχής Μελέτης, με βάση την ελληνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία και τις διεθνείς συμβάσεις, ώστε να προταθεί η θεσμοθέτηση του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Νοτίου Αιγαίου 1 – Νότιες Κυκλάδες (ΕΘΠΝΑ1- Νότιες Κυκλάδες), καθώς και την πρόταση μέτρων διαχείρισης για την περιοχή του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου.

Επισημαίνεται ότι στο οριστικό τεύχος της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης (ΕΠΜ) για το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Νοτίου Αιγαίου 1- Νότιες Κυκλάδες (ΕΘΠΝΑ 1-Νότιες Κυκλάδες), έχουν ενσωματωθεί τα αποτελέσματα της δημόσιας διαβούλευσης της μελέτης που έλαβε χώρα από τον Ιούλιο έως τον Σεπτέμβριο του 2025 (<https://ypen.gov.gr/diavouleusi/>) όπως αυτά καταγράφηκαν στο «Τεύχος καταγραφής απόψεων φορέων/κοινού και διατύπωσης απαντήσεων-εισηγήσεων επ' αυτών» το οποίο συντάχθηκε στο πλαίσιο της μελέτης.

B. Μορφή και Περιεχόμενα της ΕΠΜ

Η Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη (ΕΠΜ) για το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Νοτίου Αιγαίου 1- Νότιες Κυκλάδες (ΕΘΠΝΑ 1-Νότιες Κυκλάδες) αποτελείται από:

1. το Τεύχος Μελέτης της ΕΠΜ λαμβάνοντας υπόψη τις προδιαγραφές για τη σύνταξη των ΕΠΜ αλλά και τις απαιτήσεις που προκύπτουν από το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, διαρθρώνεται σε πέντε (5) κεφάλαια και περιλαμβάνει αναλυτικά:
 - Το πρώτο κεφάλαιο στο οποίο δίνονται τα εισαγωγικά στοιχεία για την ανάθεση της μελέτης την οριοθέτηση και το ιστορικό προστασίας της περιοχής, καθώς και το θεσμικό πλαίσιο, με βάση το οποίο εκπονείται η παρούσα ΕΠΜ.

- Το δεύτερο κεφάλαιο στο οποίο δίνεται αναλυτική παρουσίαση του προστατευτέου αντικειμένου περιλαμβάνοντας τα αβιοτικά και βιοτικά χαρακτηριστικά της περιοχής μελέτης, καθώς και στοιχεία για το ανθρωπογενές και πολιτιστικό περιβάλλον της περιοχής.
- Το τρίτο κεφάλαιο στο οποίο γίνεται η εκτίμηση και αξιολόγηση των πολύτιμων στοιχείων και χαρακτηριστικών της τοπικής βιοποικιλότητας και της φυσικής κληρονομιάς της περιοχής μελέτης καθώς και των τάσεων που προκύπτουν μέσω των φυσικών και αναπτυξιακών δυνατοτήτων της περιοχής.
- Το τέταρτο κεφάλαιο στο οποίο παρατίθενται οι προτάσεις οριοθέτησης και όρων προστασίας – επιτρεπόμενες χρήσεις γης για τις νησίδες και θαλάσσιες εκτάσεις που περιλαμβάνονται στο ΕΘΠΝΑ 1-Νότιες Κυκλάδες.
- Το πέμπτο κεφάλαιο στο οποίο παρουσιάζονται οι προτάσεις διαχείρισης για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας της περιοχής μελέτης, λαμβάνοντας υπόψη την αξιολόγηση του προστατευτέου αντικειμένου και τους στόχους διαχείρισής του.
- Βιβλιογραφικές πηγές
- Το τεύχος συνοδεύεται από τα Παρατήματα της μελέτης ως εξής:
 - Παράρτημα Ι. Παρατίθενται οι χάρτες της περιοχής μελέτης (μέγεθος Α0) όπως αναφέρονται στα επιμέρους κεφάλαια της μελέτης
 - Παράρτημα ΙΙ. Σχέδιο Δράσης του ΕΘΠΝΑ1-Νότιες Κυκλάδες, όπου παρουσιάζονται αναλυτικά τα μέτρα διαχείρισης που προτείνονται για κάθε ζώνη προστασίας και ο φορέας υλοποίησης, το κόστος και χρονοδιάγραμμα γι' αυτά.
 - Παράρτημα ΙΙΙ. Πρόγραμμα Παρακολούθησης του ΕΘΠΝΑ 1-Νότιες Κυκλάδες.
 - Παράρτημα ΙV. Οι στόχοι διατήρησης ανά περιοχή του Δικτύου Natura, όπως καθορίζονται στα αντίστοιχα ΦΕΚ για ΕΖΔ και ΖΕΠ που περιλαμβάνονται στα όρια του ΕΘΠΝΑ 1-Νότιες Κυκλάδες.

2. Αρχεία (excel) των χρήσεων γης, όπου παρατίθενται οι όροι και οι προϋποθέσεις για τις επιτρεπόμενες ειδικές χρήσεις γης ανά κατηγορία ζώνης.
3. Αρχεία γεωχωρικών δεδομένων ζωνών προστασίας.

Γ. Συνοπτική Παρουσίαση Περιεχόμενου της ΕΠΜ

Εισαγωγή - Περιοχή Μελέτης

Ο γεωγραφικός χώρος του ΕΘΠΝΑ 1-Νότιες Κυκλάδες τοποθετείται στο νότιο τμήμα της πολυνησίας των Κυκλάδων.

Ως ευρύτερη περιοχή μελέτης μελετήθηκε ο νησιωτικός και θαλάσσιος χώρος των Νοτίων Κυκλάδων, ενώ η Περιοχή Μελέτης επικεντρώνεται στις περιοχές Natura 2000 και στον θαλάσσιο περίγυρό τους, ώστε να προσδιοριστεί με την βέλτιστη δυνατή επάρκεια το προστατευτέο αντικείμενο του Πάρκου.

Συγκεκριμένα το ΕΘΠΝΑ 1- Νότιες Κυκλάδες περιλαμβάνει:

α) Χερσαίες εκτάσεις που συγκροτούνται κυρίως από νησίδες των Νοτίων Κυκλάδων και το μοναδικής αξίας βιολογικό τους απόθεμα, καθώς και από χερσαίες περιοχές Natura 2000 μεγαλύτερων νησιών (Μήλος, Κίμωλος, Φολέγανδρος, Σίκινος, Σαντορίνη, Ανάφη, Αμοργός, Ηρακλεία, Σχοινούσα, Κουφονήσι, Κίναρος και Λέβιθα), που περιλαμβάνονται στην περιοχή, μιας και αυτά βρίσκονται σε κοντινή απόσταση

προς τις νησίδες, συστήνοντας ενιαία οικολογικά συμπλέγματα που αλληλοεπιδρούν με αυτές.

Η πλειονότητα των νησίδων του ΕΘΠΝΑ 1- Νότιες Κυκλάδες, περιλαμβάνεται στο ευρωπαϊκό δίκτυο Natura 2000 και συνεπώς η συμπερίληψη τους στο ενιαίο πλαίσιο διαχείρισης του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου, θα ενισχύσει περαιτέρω την αποτελεσματικότητα της προστασίας και της ανάδειξης τους.

Συγκεκριμένα, το ΕΘΠΝΑ 1- Νότιες Κυκλάδες, περιλαμβάνει 73 συμπλέγματα νησιών και νησίδες, τα 68 εκ των οποίων ανήκουν στο ευρωπαϊκό δίκτυο Natura 2000.

Η έκταση των 68 νησιών και νησίδων που περιλαμβάνονται στο δίκτυο Natura 2000 είναι περίπου 285,9 km². Οι υπόλοιπες πέντε νησίδες (Ασπρονήσι Σαντορίνης, Άνυδρος Αμοργού (2 νησίδες), Αβωλαδονήσι Σικίνου, Κοπριά Κουφονησίου), συγκαταλέγονται στο δίκτυο των IBA (Important Bird Areas) του Birdlife International, έχουν συνολική έκταση 1,9 km² και αναμένεται σύντομα να ενταχθούν στο Δίκτυο Natura 2000 ως ΖΕΠ, μέσω του εν εξελίξει προγράμματος της Εποπτείας της ορνιθοπανίδας και της διαδικασίας της 6ετούς Εθνικής Αναφοράς του Άρθρου 12 της Οδηγίας των Πτηνών.

β) Θαλάσσιες εκτάσεις που ορίστηκαν με στόχο τη μεγιστοποίηση της προστατευτικής κάλυψης των κρίσιμων ενδιαιτημάτων των προστατευόμενων ειδών στον χώρο του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου, να περιοριστούν οι μη αναγκαίες επιπτώσεις σε υφιστάμενες χρήσεις και οικονομικές δραστηριότητες.

Στο ΕΘΠΝΑ 1-Νότιες Κυκλάδες περιλαμβάνονται εξ' ολοκλήρου ή τμήματα από δεκαοκτώ (18) περιοχές του δικτύου Natura 2000, από τις οποίες οι έντεκα (11) είναι Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ), οι έξι (6) Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) και μία (1) είναι Ειδική Ζώνη Διατήρησης και Ζώνη Ειδικής Προστασίας.

Πίνακας 1 - Περιοχές Δικτύου Natura 2000 του ΕΘΠΝΑ 1-Νότιες Κυκλάδες

Κωδικός	Ονομασία	Κατηγορία
GR4220002	ΑΝΑΦΗ: ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΚΑΛΑΜΟΣ - ΡΟΥΚΟΥΝΑΣ	ΕΖΔ
GR4220003	ΣΑΝΤΟΡΙΝΗ: ΝΕΑ ΚΑΙ ΠΑΛΙΑ ΚΑΜΜΕΝΗ - ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΗΛΙΑΣ	ΕΖΔ
GR4220004	ΦΟΛΕΓΑΝΔΡΟΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΕΧΡΙ ΔΥΤΙΚΗ ΣΙΚΙΝΟ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ	ΕΖΔ/ΖΕΠ
GR4220005	ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΖΩΝΗ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΗΛΟΥ	ΕΖΔ
GR4220006	ΝΗΣΟΣ ΠΟΛΥΑΙΓΟΣ -ΚΙΜΩΛΟΣ	ΕΖΔ
GR4220007	ΝΗΣΟΣ ΑΝΤΙΜΗΛΟΣ - ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΖΩΝΗ	ΕΖΔ
GR4220013	ΜΙΚΡΕΣ ΚΥΚΛΑΔΕΣ: ΗΡΑΚΛΕΙΑ, ΣΧΟΙΝΟΥΣΑ, ΚΟΥΦΟΝΗΣΙΑ, ΚΕΡΟΣ, ΑΝΤΙΚΕΡΙΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ	ΕΖΔ
GR4220020	ΝΗΣΟΣ ΜΗΛΟΣ: ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΗΛΙΑΣ - ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΖΔ
GR4220022	ΝΗΣΟΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ	ΖΕΠ
GR4220023	ΑΝΑΦΗ: ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΚΑΙ ΒΟΡΕΙΟ ΤΜΗΜΑ ΚΑΙ ΓΥΡΩ ΝΗΣΙΔΕΣ	ΖΕΠ
GR4220030	ΔΥΤΙΚΗ ΜΗΛΟΣ, ΑΝΤΙΜΗΛΟΣ, ΠΟΛΥΑΙΓΟΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΔΕΣ	ΖΕΠ
GR4220034	ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ ΒΟΡΕΙΑΣ ΑΝΑΦΗΣ	ΕΖΔ
GR4220036	ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΟΛΟΥΜΒΟ	ΕΖΔ
GR4210011*	ΒΡΑΧΟΝΗΣΙΑ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ: ΒΕΛΟΠΟΥΛΑ, ΦΑΛΚΟΝΕΡΑ, ΑΝΑΝΕΣ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ, ΠΑΧΕΙΑ, ΦΤΕΝΟ, ΜΑΚΡΑ, ΑΣΤΑΚΙΔΟΝΗΣΙΑ, ΣΥΡΝΑ - ΓΥΡΩ ΝΗΣΙΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ	ΕΖΔ
GR4220012	ΒΟΡΕΙΑ ΑΜΟΡΓΟΣ ΚΑΙ ΚΙΝΑΡΟΣ, ΛΕΒΙΘΑ, ΜΑΥΡΑ, ΓΛΑΡΟΣ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ	ΕΖΔ

Κωδικός	Ονομασία	Κατηγορία
GR3000011*	ΝΗΣΙΔΕΣ ΜΥΡΤΩΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ: ΦΑΛΚΟΝΕΡΑ,ΒΕΛΟΠΟΥΛΑ, ΑΝΑΝΕΣ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ	ΖΕΠ
GR4210020	ΝΗΣΟΙ ΚΙΝΑΡΟΣ ΚΑΙ ΛΕΒΙΘΑ ΚΑΙ ΝΗΣΙΔΕΣ ΛΙΑΔΙΑ, ΠΛΑΚΑ, ΓΛΑΡΟΣ, ΜΑΥΡΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ	ΖΕΠ
GR4220021*	ΜΙΚΡΕΣ ΚΥΚΛΑΔΕΣ, ΒΟΡΕΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΜΟΡΓΟΣ, ΑΝΑΤΟΛΙΚΕΣ ΑΚΤΕΣ ΔΟΝΟΥΣΑΣ, ΓΥΡΩ ΝΗΣΙΔΕΣ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ	ΖΕΠ

* σημειώνονται οι περιοχές Natura 2000 όπου μόνο τμηματικά (χερσαία ή θαλάσσια τμήματά τους)

Η συνολική έκταση των 73 νησιών και νησίδων ανέρχεται σε 287,8 km².

Η θαλάσσια έκταση που καλύπτει το Πάρκο ανέρχεται σε περίπου 9.189 km².

Η συνολική έκταση του ΕΘΠΝΑ 1- Νότιες Κυκλάδες φθάνει τα 9.476,9 km².

Συνολικά, με την ίδρυση του ΕΘΠΝΑ 1-Νότιες Κυκλάδες, θα προστεθούν σε προστατευτικό πλαίσιο 8.407,14 km² θαλάσσιας έκτασης, πέραν των θαλάσσιων τμημάτων των υφιστάμενων περιοχών Natura 2000.

Σύμφωνα με την διοικητική διαίρεση της χώρας η περιοχή μελέτης ανήκει στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου, στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου. Επίσης, σύμφωνα με τον Νόμο 4685/2020 (ΦΕΚ 92/Α/7.5.20) όπως ισχύει, η αρμοδιότητα διαχείρισης των Προστατευόμενων Περιοχών ανήκει στον «Οργανισμό Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής» (ΟΦΥΠΕΚΑ). Για το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Νοτίου Αιγαίου 1 – Νότιες Κυκλάδες αρμόδια Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών (ΜΔΠΠ) είναι η Μ.Δ. 16- Κεντρικού Αιγαίου με έδρα στη Σύρο και παραρτήματα σε Μήλο και Αμοργό.

Στόχοι προστασίας

Στόχοι της θεσμοθέτησης του ΕΘΠΝΑ 1- Νότιες Κυκλάδες είναι α) η ανάδειξη και τεκμηρίωση της μοναδικής σε παγκόσμια κλίμακα οικολογικής και επιστημονικής αξίας των τοπικών οικοσυστημάτων, β) η προστασία και διαχείριση των πολύτιμων οικοσυστημάτων και ειδών του, τόσο στον χερσαίο όσο και στον θαλάσσιο χώρο, γ) η συμβατή με την προστασία του περιβάλλοντος, βιώσιμη διατήρηση ή/και επαναφορά όπου είναι δυνατόν ανθρώπινων δραστηριοτήτων, ώστε να διασφαλιστεί η διαχρονική αναγνώριση και ανάδειξη της περιοχής εντός και εκτός συνόρων, ως πολύτιμο στοιχείο της παγκόσμιας φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.

Περιγραφή προστατευτέου αντικειμένου

Η παρουσίαση των στοιχείων γίνεται ανά νησί ή νησίδα, με βάση την προστατευόμενη περιοχή Natura 2000 την οποία περιλαμβάνει, και αφορά την υφιστάμενη κατάσταση με βάση τα τελευταία αναρτημένα επίσημα στοιχεία όπως παρουσιάστηκαν και στο πλαίσιο του έργου «Εκπόνηση Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών, Σύνταξη Προεδρικών Διαταγμάτων Προστασίας και Σχεδίων Διαχείρισης για τις Περιοχές του Δικτύου Natura 2000» και ειδικότερα τη Μελέτη 8 που αφορά την Περιφέρεια Ν. Αιγαίου και επικαιροποιήθηκαν με βάση τελευταίες βιβλιογραφικές πηγές και στοιχεία ερευνών πεδίου από τους ειδικούς επιστήμονες.

Ξεκινώντας από τα δυτικά όρια του ΕΘΠΝΑ1-Νότιες Κυκλάδες συναντάμε τα μεγάλα νησιά, Μήλος με τις περιφερειακές νησίδες της Αντίμηλο, Ανάνες και την Κίμωλο με την Πολύαιγο. Στην Μήλο εντοπίζονται οι ΕΖΔ GR4220005 που αφορά το παράκτιο τμήμα της Δυτικής Μήλου και η ΕΖΔ GR4220020 που αφορά το χερσαίο τμήμα της, ενώ η ΕΖΔ GR4220006 αφορά τα νησιά Κίμωλος και Πολύαιγος. Η Αντίμηλος αντιστοιχεί στην ΕΖΔ GR4220007 ενώ οι Ανάνες, περιλαμβάνονται στην ΕΖΔ GR4210011 και τη ΖΕΠ GR3000011. Αντίστοιχα η Μήλος, η Αντίμηλος και η Πολύαιγος στη ΖΕΠ GR4220030. Από τις βιβλιογραφικές πηγές αλλά και τις προσθήκες των ειδικών επιστημόνων της ομάδας μελέτης προκύπτει

ότι στα νησιά αυτά έχουν καταγραφεί πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων προτεραιότητας (Παράρτημα Ι, Οδηγία 92/43/ΕΟΚ) όπως είναι ο 2250* (Λόχμες των παραλιών με αρκεύθους (*Juniperus* spp.)) στη Μήλο, Κίμωλο και Πολύαιγο, όπου απαντάται και ο 3170* (Μεσογειακά εποχιακά τέλματα) που έχει καταγραφεί και στην Αντίμηλο, ενώ ο 6220* (Ψευδοστέπες με αγρωστώδη και μονοετή φυτά της Thero-Brachypodietea) στην Κίμωλο-Πολύαιγο και ο 1150* (Παράκτις Λιμνοθάλασσες) στην Μήλο. Στις Ανάνες έχει καταγραφεί ο τ.ο. 1240 και 8250 καθώς και τα ενδημικά είδη ασπονδύλων *Dendarus ananensis*, στενοενδημικό κολεόπτερο της νησίδας Ανάνες και Τρωτό σύμφωνα με τον Κόκκινο Κατάλογο της Ελλάδας και *Dendarus wernerii*, ενδημικό κολεόπτερο της Μήλου, Κιμώλου και της νησίδας Ανάνες και Τρωτό σύμφωνα με τον Κόκκινο Κατάλογο της Ελλάδας. Στις νησίδες αυτές έχει επίσης καταγραφεί το στενοενδημικό υποείδος ερπετοπανίδας *Podarcis milensis adolfjordansi*. Στα νησιά Μήλος, Κίμωλος και Πολύαιγος εντοπίζεται το σημαντικό είδος φιδιού *Zamenis situla* (Σπιτόφιδο) Χαμηλού κινδύνου (LC) σύμφωνα με τον Κόκκινο Κατάλογο της Ελλάδας, καθώς και η χελώνα *Mauremys rivulata* επίσης Χαμηλού κινδύνου (LC) σύμφωνα με τον Κόκκινο Κατάλογο της Ελλάδας. Στη νησίδα Αντίμηλος έχουν καταγραφεί επίσης οι χερσαίοι τ.ο. 5420, 8250, 3150 και τα σημαντικά είδη ερπετών *Elaphe quatuorlineata* (Λαφιιάτης) και *Mediodactylus kotshyi* (Κυρτοδάκτυλος) και τα δύο είδη Χαμηλού κινδύνου (LC) σύμφωνα με τον Κόκκινο Κατάλογο της Ελλάδας, καθώς και το πολύ σημαντικά είδη ερπετοπανίδας (του Παρ/τος IV της Οδηγίας 92/43/ ΕΟΚ) *Podarcis milensis* ενδημικό είδος σαύρας του Αρχιτελάγου της Μήλου που χαρακτηρίζεται ως Σχεδόν Απειλούμενο (NT) σύμφωνα με τον Κόκκινο Κατάλογο της Ελλάδας, είδος που έχει καταγραφεί και στην Πολύαιγο, την Κίμωλο και τη Μήλο.

Στα νησιά αυτά έχει επίσης καταγραφεί το πολύ σημαντικό ενδημικό είδος ερπετού και προτεραιότητας στο Παράρτημα II της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ *Macronipera schweizeri*, η Οχιά της Μήλου, ενδημικό είδος ερπετού των Κυκλάδων με την παγκόσμια εξάπλωσή του να περιορίζεται στα νησιά Μήλος, Κίμωλος, Πολύαιγος και Σίφνος. Είναι προστατευόμενο είδος και απαγορεύεται η σύλληψη, κατοχή ή θανάτωσή του καθώς και το εμπόριο ζωντανών ή νεκρών ατόμων. Προστατεύεται με βάση την ελληνική νομοθεσία (Προεδρικό Διάταγμα 67/1981), τη Σύμβαση της Βέρνης για τη Διατήρηση της Άγριας Ζωής και του Φυσικού Περιβάλλοντος της Ευρώπης (1979) και θεωρείται ως Κινδυνεύον (EN) από την IUCN και το Κόκκινο Κατάλογο της Ελλάδας.

Στη θαλάσσια έκταση έχουν επίσης καταγραφεί οι θαλάσσιοι τ.ο. 1120*(λιβάδια Ποσειδωνίας) και 1170 (ύφαλοι), καθώς και ο τ.ο. 8330 (θαλάσσια σπήλαια), ενώ όσον αφορά τα θαλάσσια θηλαστικά έχει εντοπιστεί το είδος προτεραιότητας *Monachus monachus*, 3 είδη δελφινιών :το Ρινοδέλφιο (*Tursiops truncatus*), Σταχοδέλφιο (*Grampus griseus*) και το Κοινό Δελφίνι (*Delphinus delphis*), ενώ στην περιοχή έχει καταγραφεί και παρουσία Ζωνοδέλφινου (*Stenella coeruleoalba*), Ζιφιού (*Ziphius cavirostris*) και φυσητήρα (*Physiter macrocephalus*) με βάση τις βιβλιογραφικές πηγές, καθώς και πρόσφατες σποραδικές παρατηρήσεις.

Όσον αφορά την ορνιθοπανίδα της περιοχής, τα σημαντικότερα είδη τα οποία έχουν καταγραφεί στις ευρύτερες περιοχές της GR4220030 αφορούν τον Θαλασσοκόρακα (*Phalacrocorax aristotelis*), τον Μαυροπετρίτη (*Falco eleonora*) και Σπιζαετό (*Aquila fasciata*).

Η περιοχή Natura GR4220004 (ΕΖΔ/ΖΕΠ) περιλαμβάνει τα νησιά Φολέγανδρος και Σίκινος, και τις ενδιάμεσες σε αυτά νησίδες (Καρδιώτισσα, Τρία Αδέλφια, Άγιος Ανδρέας, Καλόγερος, Κάραβος), τη νησίδα Αβωλάδα, καθώς και τη θαλάσσια ζώνη γύρω από τα νησιά Φολέγανδρος, Σίκινος και Ίος. Στην περιοχή αυτή έχουν καταγραφεί οι χερσαίοι τ.ο. 3170*, 5210, 1430, 1310, 1240 και 8250 καθώς και οι θαλάσσιοι τ.ο. 1120*(λιβάδια Ποσειδωνίας) και 1170 (ύφαλοι), καθώς και ο τ.ο. 8330 (θαλάσσια σπήλαια).

Στην περιοχή έχει καταγραφεί το σημαντικό είδος φιδιού *Elaphe quatuorlineata* (Λαφιιάτης) και στις νησίδες Τρία Αδέλφια της Φολεγάνδρου έχει εντοπιστεί το πολύ σημαντικό φυτικό είδος προτεραιότητας σύμφωνα με την Οδηγία 92/43, *Silene holzmannii**, στη Σίκινο και την Καρδιώτισσα επίσης το χλωριδικό είδος προτεραιότητας *Symphytum davisii* subsp. *cycladense* και στη Φολέγανδρο το πολύ σημαντικό είδος

Fritillaria obliqua subsp. *tuntasia*, που έχουν χαρακτηριστεί ως Τρωτά (VU) τόσο στον Κόκκινο Κατάλογο της Ελλάδας, όσο και της IUCN.

Όσον αφορά τα θαλάσσια θηλαστικά έχει εντοπιστεί το είδος προτεραιότητας *Monachus monachus*, το Ρινοδέλφιο (*Tursiops truncatus*), το Κοινό Δελφίνι (*Delphinus delphis*) και Σταχτοδέλφιο (*Grampus griseus*) ενώ έχει επίσης καταγραφεί με βάση τις βιβλιογραφικές πηγές και παρουσία Ζωνοδέλφινου (*Stenella coeruleoalba*), Ζιφιού (*Ziphius cavirostris*) και φυσητήρα (*Physyter macrocephalus*), με βάση τις βιβλιογραφικές πηγές, καθώς και πρόσφατες σποραδικές παρατηρήσεις.

Όσον αφορά την ορνιθοπανίδα της περιοχής, τα σημαντικότερα είδη τα οποία έχουν καταγραφεί στις ευρύτερες περιοχές της GR4220004 είναι ο Μύχος (*Puffinus yelkuan*), με σημαντική αποικία στην περιοχή Σικίνου, ο αρτέμης (*Calonectris diomedea*), με πληθυσμό στις νησίδες της περιοχής, ο Υδροβάτης (*Hydrobates pelagicus*) με πληθυσμό στις νησίδες της περιοχής, ο Θαλασσοκόρακας (*Phalacrocorax aristotelis*), ο Μαυροπετρίτης (*Falco eleonora*) και ο Σπιζαετός (*Aquila fasciata*), με πληθυσμούς στα νησιά και νησίδες της περιοχής.

Στις Μικρές Κυκλάδες (Ηρακλεία, Σχοινούσα, Κουφονήσια, Κέρος και Αντικέρια) εντοπίζεται η ΕΖΔ GR4220013 που περιλαμβάνει το σύνολο των νησιών και νησίδων αυτών καθώς και τη θαλάσσια έκταση που τα περιβάλλει. Τα συγκεκριμένα νησιά και νησίδες, μαζί με τη θαλάσσια έκταση της Αμοργού, το ΒΑ τμήμα του νησιού και τις περιφερειακές της νησίδες (Γραμβούσα, Νικουριά, Γραμπονήσι), περιλαμβάνονται στη ΖΕΠ GR4220021. Στα νησιά αυτά έχουν καταγραφεί το σημαντικό είδος φιδιού *Elaphe quatuorlineata* (Λαφιάτης) Χαμηλού κινδύνου (LC) σύμφωνα με τον Κόκκινο Κατάλογο της Ελλάδας, καθώς και το βραχόβιο χερσαίο σαλιγκάρι *Albinaria wettsteini* που είναι ενδημικό στη νησίδα Οφειδούσσα, νότια της Σχοινούσας και χαρακτηρίζεται ως Τρωτό VU σύμφωνα με τον Κόκκινο Κατάλογο της Ελλάδας και την IUCN. Αξίζει επίσης να σημειωθεί η καταγραφή δυο σημαντικών χλωριδικών ειδών *Achillea aegyptiaca*, *Limonium microcycladicum* που είναι ενδημικά στις Μικρές Κυκλάδες και χαρακτηρίζονται ως Σχεδόν Απειλούμενο (NT) και Χαμηλού Κινδύνου (LC) αντίστοιχα στον Κόκκινο Κατάλογο της IUCN.

Επίσης στη θαλάσσια έκταση που περιβάλλει τα νησιά, καταγράφονται η θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta*, καθώς και το είδος προτεραιότητας *Monachus monachus* (φώκια) που χρησιμοποιούν την ευρύτερη περιοχή για τροφοληψία (ή φώκια και αναπαραγωγή), καθώς και το Ρινοδέλφιο (*Tursiops truncatus*),

Όσον αφορά την ορνιθοπανίδα της περιοχής, η ΖΕΠ GR4220021 περιλαμβάνει σημαντικά είδη πουλιών σε πολύ αξιόλογους πληθυσμούς. Αυτό αφορά κυρίως τον Μύχο (*Puffinus yelkouan*), τον Μαυροπετρίτη (*Falco eleonora*), τον Θαλασσοκόρακα (*Phalacrocorax aristotelis*), τον Αιγαιόγλαρο (*Larus audouinii*) για τα οποία η συγκεκριμένη ΖΕΠ αποτελεί μια από τις σημαντικότερες περιοχές στο Νότιο Αιγαίο, αλλά και σε εθνικό επίπεδο. Επίσης τον Αρτέμη (*Calonectris diomedea*) που αποτελεί είδος χαρακτηρισμού της συγκεκριμένης ΖΕΠ και τον Σπιζαετό (*Aquila fasciata*) για τον οποίο η συγκεκριμένη ΖΕΠ αποτελεί μια από τις σημαντικότερες περιοχές στο Νότιο Αιγαίο με >5 ενεργά ζευγάρια. Η συγκεκριμένη ΖΕΠ αποτελεί τη μία από τις 2 μόλις ΖΕΠ του Αιγαίου, όπου αναπαράγεται το Όρνιο (*Gyps fulvus*), κάτι που τονίζει ακόμη περισσότερο την μοναδικότητά της και παράλληλα αποτελεί σαφή ένδειξη για τις δυνατότητες αρμονικής συνύπαρξης με βιώσιμες ανθρώπινες δραστηριότητες, όπως συμβαίνει για το Όρνιο στην περίπτωση της Ηρακλείας ή για τον Μύχο στην ανατολική (και σκοτεινή, λόγω απουσίας φωτορύπανσης) ακτή της Αμοργού, όπου το είδος διατηρεί μια από τις ελάχιστες αποικίες του σε κατοικημένο νησί στην χώρα μας, αναπαράγονται

Στην Αμοργό, εκτός από τη ΖΕΠ που προαναφέρθηκε ότι περιλαμβάνεται το νησί, εντοπίζεται και η ΕΖΔ GR4220012, στην οποία ανήκουν και τα νησιά Κίναρος -Λέβιθα με τις νησίδες Γλάρος και Μαύρα και την περιβάλλουσα θαλάσσια ζώνη, όπου έχουν καταγραφεί το σημαντικό είδος φιδιού *Elaphe quatuorlineata* (Λαφιάτης) Χαμηλού κινδύνου (LC) σύμφωνα με τον Κόκκινο Κατάλογο της Ελλάδας, καθώς και των πολύ σημαντικών ειδών ασπονδύλων *Helix godetiana* ενδημικό στις Κυκλάδες και στα Δωδεκάνησα, και

χαρακτηρίζεται ως Κρισίμως Κινδυνεύον (CR) σύμφωνα με τον Κόκκινο Κατάλογο της Ελλάδας και Κινδυνεύον (EN) στην IUCN και το *Rhabdoena stokesi* ενδημικό στην Αμοργό και χαρακτηρίζεται ως Κρισίμως Κινδυνεύον (CR) σύμφωνα με τον Κόκκινο Κατάλογο της Ελλάδας και Σχεδόν Απειλούμενο (NT) στην IUCN. Επίσης στην Κίναρο έχουν καταγραφεί το ενδημικό ασπόνδυλο *Albinaria fuchskaeufeli* το οποίο χαρακτηρίζεται ως Τρωτό (VU) σύμφωνα με τον Κόκκινο Κατάλογο της Ελλάδας και την IUCN, καθώς και το στενοενδημικό υποείδος σαύρας *Podarcis erhardii kinarensis* (Werner F.,1930), ενώ στην Κίναρο το στενοενδημικό υποείδος *Podarcis erhardii levithensis*, καθώς και το ενδημικό ισόποδο *Schizidium levithae* το οποίο χαρακτηρίζεται ως Τρωτό (VU) σύμφωνα με τον Κόκκινο Κατάλογο της Ελλάδας (Alexiou & Sfenthourakis 2013; Sfenthourakis 2024).

Στην Άνυδρο έχει επίσης καταγραφεί το ενδημικό κολεόπτερο *Dendarus anaphianus*, ενδημικό της Ανάφης και των γύρω νησίδων Φτενά, Παχειά και της νησίδας Άνυδρος, καθώς και της Αστυπάλαιας και των γύρω νησίδων (Chatzimanolis et al. 2002; Trichas 2008) που αξιολογήθηκε ως Σχεδόν Απειλούμενο (NT) στον Κόκκινο Κατάλογο της Ελλάδας, ενώ είναι αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι στην Αμοργό και την Άνυδρο έχουν καταγραφεί περισσότερα από 20 ενδημικά φυτικά είδη του Ν. Αιγαίου, από τα οποία το *Symphytum davisii* subsp. *davisii* είναι ενδημικό της Αμοργού, το *Helichrysum amorginum* ενδημικό της Αμοργού, Κέρου και Άνυδρου και το *Origanum calcaratum*, ενδημικό των νησιών του ΝΑ Αιγαίου και Τρωτό (VU) σύμφωνα με τον Κόκκινο Κατάλογο της Ελλάδας (NECCA 2023). Επίσης, το είδος *Ruscus aculeatus* που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα V της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και έχει καταγραφεί και στην Κίμωλο-Πολύαιγο.

Στην Άνυδρο, στο πλαίσιο του προγράμματος MareNatura, καταγράφηκε πρόσφατα σημαντικός αναπαραγωγικός πληθυσμός Μύχου (*Puffinus yelkuan*), και Υδροβάτη (*Hydrobates pelagicus*), ενώ στη ΖΕΠ GR4210020 στην οποία περιλαμβάνονται τα νησιά Κίναρος και Λέβιθα, και οι νησίδες Λιάδια, Πλάκα, Γλάρος και Μαύρα που τα περιβάλλουν καθώς και η θαλάσσια περιοχή, έχουν καταγραφεί σημαντικά είδη ορνιθοπανίδας όπως ο Μύχος (*Puffinus yelkouan*), ο Μαυροπετρίτης (*Falco eleonora*) για το οποίο έχει καταγραφεί αναπαραγωγή στις νησίδες Λιάδια, ο Θαλασσοκόρακας (*Phalacrocorax aristotelis*), ο Αρτέμης (*Calonectris diomedea*), ο Αιγαιόγλαρος (*Larus audouinii*), που αποτελεί είδος χαρακτηρισμού της συγκεκριμένης ΖΕΠ και ο Σπιζαετός (*Aquila fasciata*) για τον οποίο η συγκεκριμένη ΖΕΠ αποτελεί σημαντική περιοχή στο Νότιο Αιγαίο, καθώς έχει καταγραφεί ενεργό ζευγάρι.

Με βάση στοιχεία της Mom και από τις βιβλιογραφικές πηγές, προκύπτει η παρουσία θαλάσσιων θηλαστικών στην περιοχή και συγκεκριμένα της φώκιας *Monachus monachus*, Ρινοδέλφινου (*Tursiops truncatus*), Κοινού Δελφινιού (*Delphinus delphis*) και Σταχτοδέλφινου (*Grampus griseus*) ενώ έχει επίσης καταγραφεί με βάση τις βιβλιογραφικές πηγές και παρουσία Ζωνοδέλφινου (*Stenella coeruleoalba*), Ζιφιού (*Ziphius cavirostris*) και φυσητήρα (*Physyter macrocephalus*), καθώς και της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*.

Στη Σαντορίνη (GR4220003) με τις περιφερειακές νησίδες Νέα και Παλιά Καμένη και το Ασπρονήσι, έχουν καταγραφεί οι πολύ σημαντικοί τύποι οικοτόπων 6220* που αποτελεί οικότοπο προτεραιότητας σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ και ο πολύ σημαντικός για το νησί οικότοπος 8310 που αναφέρεται στα Σπήλαια, όπου φιλοξενούνται και αρκετά από τα πολύ σημαντικά είδη ασπονδύλων που έχουν καταγραφεί στην περιοχή: το χερσαίο σαλιγκάρι *Lindbergia beroni* που είναι ενδημικό στο νησί της Σαντορίνης, και χαρακτηρίζεται ως Κρισίμως Κινδυνεύον (CR), σύμφωνα με τον Κόκκινο Κατάλογο της Ελλάδας και την IUCN, το ισόποδο *Schizidium beroni*, που είναι ενδημικό στο νησί της Σαντορίνης - υπάρχει μόνο στο εσωτερικό τμήμα του σπηλαίου Ζωοδόχος Πηγή (Alexiou & Sfenthourakis 2013)- και χαρακτηρίζεται ως Κρισίμως Κινδυνεύον (CR) σύμφωνα με τον Κόκκινο Κατάλογο της Ελλάδας, το ορθόπτερο *Troglophilus marinae* επίσης ενδημικό στο νησί της Σαντορίνης -υπάρχει μόνο στο εσωτερικό τμήμα ενός σπηλαίου (Di Russo et al. 2014) και καταλαμβάνει έκταση μικρότερη από 4 Km- και χαρακτηρίζεται ως Κρισίμως Κινδυνεύον (CR) στην IUCN. Στη Σαντορίνη καταγράφεται επίσης το σημαντικό είδος ερπετού *Zamenis situla* (Σπιτόφιδος) Χαμηλού κινδύνου (LC) σύμφωνα με τον Κόκκινο Κατάλογο της Ελλάδας. Επίσης με βάση στοιχεία της Mom και από τις βιβλιογραφικές πηγές

καταγράφονται η θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta*, καθώς και το είδος προτεραιότητας *Monachus monachus* (φώκια) που χρησιμοποιούν την ευρύτερη περιοχή για τροφοληψία, καθώς και άλλα θαλάσσια θηλαστικά όπως Ρινοδέλφινος (*Tursiops truncatus*), Κοινό Δελφίνι (*Delphinus delphis*) και Ζωνοδέλφινος (*Stenella coeruleoalba*),

Επίσης, στην ευρύτερη περιοχή περιλαμβάνεται και το υποθαλάσσιο ηφαίστειο Κολούμπο (ΕΖΔ GR4220036), στην οποία έχουν καταγραφεί οι θαλάσσιοι τ.ο. 1110 (Αμμοσύρσεις που καλύπτονται διαρκώς από θαλάσσιο νερό μικρού βάθους), 1170 (Υφαλοι) και 1180 (Υποθαλάσσιοι οργανισμοί δημιουργούμενοι από εκπομπές αερίων).

Νοτιότερα βρίσκεται το σύμπλεγμα νησίδων Χριστιανά (Χριστιανή, Ασκανία, Εσχάτη) που αποτελούν και το νοτιότερο όριο του ΕΘΠΝΑ1-Νότιες Κυκλάδες. Τα Χριστιανά ανήκουν στην ΕΖΔ GR4210011 όπου ανήκουν τα βραχονήσια του Νότιου Αιγαίου και στη ΖΕΠ GR4220022.

Στα Χριστιανά, που στο σχετικά πρόσφατο παρελθόν, διέθεταν πολύ σημαντικές αναβαθμιδωμένες εκτάσεις και διατηρούσαν πολύ ικανοποιητική παραγωγή δημητριακών, έχουν εντοπιστεί οι χερσαίοι τ.ο. 5420, 1240, 8210 και 8250 καθώς και οι θαλάσσιοι τ.ο. 1120* (λιβάδια Ποσειδωνίας) και 1170 (ύφαλοι), καθώς και ο τ.ο. 8330 (θαλάσσια σπήλαια) ενώ εντοπίζονται και τα σημαντικά είδη ερπετοπανίδας *Mediodactylus kotshyi* (Κυρτοδάκτυλος) και *Podarcis erhardii* είδη του Παρ/τος IV της Οδηγίας 93/43 που έχουν και τα δύο αξιολογηθεί ως Χαμηλού κινδύνου (LC) σύμφωνα με τον Κόκκινο Κατάλογο της Ελλάδας.

Όσον αφορά τα θαλάσσια θηλαστικά στην ευρύτερη περιοχή Σαντορίνης -Χριστιανών, έχει εντοπιστεί το είδος προτεραιότητας *Monachus monachus*, το Ρινοδέλφινος (*Tursiops truncatus*) και το Κοινό Δελφίνι (*Delphinus delphis*) και Σταχτοδέλφινος (*Grampus griseus*) ενώ έχει επίσης καταγραφεί με βάση τις βιβλιογραφικές πηγές και παρουσία Ζωνοδέλφινου (*Stenella coeruleoalba*), Ζιφιού (*Ziphius cavirostris*) και φυσητήρα (*Physiter macrocephalus*).

Όσον αφορά την ορνιθοπανίδα της περιοχής, τα σημαντικότερα είδη τα οποία έχουν καταγραφεί στην περιοχή είναι ο Μαυροπετρίτης (*Falco eleonora*), ο Μύχος (*Puffinus yelkouan*) και ο Θαλασσοκόρακας (*Phalacrocorax aristotelis*). Τα Χριστιανά, όπως και αρκετές ακόμα απομονωμένες νησίδες του Νοτίου Αιγαίου αποτελούν τόπο ξεκούρασης για πολλά μεταναστευτικά πτηνά, τόσο την άνοιξη, όσο κυρίως το φθινόπωρο. Και δυστυχώς συχνά έχουν καταγράψει εκεί περιστατικά παράνομης παγίδευσης πτηνών και λαθροθηρίας. Παρόμοιες πρακτικές υπάρχουν ακόμα στο νησί της Σαντορίνης.

Τέλος η Ανάφη και οι νησίδες της (Παχειά, Μακρά και Φτενά) οι οποίες εντάσσονται στην ΕΖΔ GR4210011 και τη ΖΕΠ GR4220023, καθώς και θαλάσσια ζώνη που περιβάλλει την Ανάφη και τις νησίδες, από τις βιβλιογραφικές πηγές αλλά και τις πληροφορίες των ειδικών επιστημόνων της ομάδας μελέτης, προκύπτει ότι έχουν καταγραφεί οι χερσαίοι τ.ο. 5420, 9320, 1430 και 1240. Στη νησίδα Παχειά έχει εντοπιστεί το ενδημικό υποείδος χλωρίδας *Nigella degenii* subsp. *minor* (Strid 2016) και το ενδημικό κολεόπτερο *Dendarus anaphianus* (Chatzimanolis et al. 2002; Trichas 2008) που έχει αξιολογηθεί ως Σχεδόν Απειλούμενο (NT) στον Κόκκινο Κατάλογο της Ελλάδας (NECCA 2024) και το στενοενδημικό υποείδος σαύρας *Podarcis erhardii* subsp. *pachiae*. Στη Μακρά έχει εντοπιστεί το στενοενδημικό υποείδος *Podarcis erhardii* subsp. *biinsulicola* το οποίο έχει καταγραφεί και στη νησίδα Μικρό Φτενό της Ανάφης, ενώ στο Μεγάλο Φτενό το στενοενδημικό υποείδος *Podarcis erhardii* subsp. *megalophthenae*. Στα Φτενά έχει επίσης εντοπιστεί το ενδημικό κολεόπτερο *Dendarus anaphianus*, καθώς και το είδος του Παρ/τος IV της Οδηγίας 93/43 *Mediodactylus kotshyi* (Κυρτοδάκτυλος) και Χαμηλού κινδύνου (LC) σύμφωνα με τον Κόκκινο Κατάλογο της Ελλάδας. Στην Ανάφη έχουν καταγραφεί τα χερσαία γαστερόποδα *Helix godetiana*, ενδημικό του νοτιοανατολικού Αιγαίου που έχει εξαφανιστεί τοπικά από το 70% των νησιών της ιστορικής του εξάπλωσης (Maroulis et al. in prep) και αξιολογήθηκε ως Κινδυνεύον (EN) στον Κόκκινο Κατάλογο της Ελλάδας και *Zonites anaphiensis* που είναι ενδημικό στο νησί της Ανάφης και χαρακτηρίζεται ως Τρωτό VU σύμφωνα με τον Κόκκινο Κατάλογο της Ελλάδας και την Κόκκινη λίστα της IUCN. Το είδος αυτό εμφανίζει σημαντική μείωση της παρουσίας του και των πληθυσμών του και σήμερα εξαπλώνεται, σύμφωνα με εκτιμήσεις, σε έκταση μικρότερη των 72 km² (Mylonas, 1982, Riedel 1992, Kornilios et al. 2009, Welter-

Schultes 2012).

Όσον αφορά την орνιθοπανίδα της περιοχής, τα σημαντικότερα είδη τα οποία έχουν καταγραφεί στην περιοχή αφορούν τα θαλασσοπούλια *Phalacrocorax aristotelis* (Θαλασσοκόρακας), *Calonectris diomedea* (Αρτέμης), *Puffinus yelkouan* (Μύχος), τον Μαυροπετρίτη (*Falco eleonora*) και τον Σπιζαετό (*Aquila fasciata*). Για τα θαλάσσια θηλαστικά έχει καταγραφεί πολύ σημαντική παρουσία φώκιας *Monachus monachus*, καθώς επίσης παρουσία Ρινοδέλφινου (*Tursiops truncatus*), Κοινού Δελφινιού (*Delphinus delphis*) και Σταχτοδέλφινου (*Grampus griseus*) ενώ έχει επίσης καταγραφεί με βάση τις βιβλιογραφικές πηγές και παρουσία Ζωνοδέλφινου (*Stenella coeruleoalba*), Ζιφιού (*Ziphius cavirostris*) και Φυσητήρα (*Physiter macrocephalus*).

Στην περιοχή περιλαμβάνονται επίσης οι ακόλουθες θεσμοθετημένες περιοχές:

Ένα (1) Καταφύγιο Άγριας Ζωής (ΚΑΖ): Μικρές Κυκλάδες: Ηρακλεία, Σχοινούσα, Κουφονήσια, Κέρος, Αντίκείρα και θαλάσσια ζώνη – GR4220013.

Δεκαεπτά (17) Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους (ΤΙΦΚ) εντός περιοχών Δικτύου Natura 2000: Νησίδες Χριστιανά, Ασκανία, Νησίδα Φτενά, Νησίδες Μακρά, Παχειά, Νησίδα Ανάνες, Νησίδα Αντίμηλος, Νησίδες Φελούκα, Ψαλίδα, Γραμπονήσιο, Νικούρια, Νησίδες Κάτω Αντικέρι, Γραμβούσσα, Νησίδα Άργιλος, Νησίδες Αγία Παρασκευή, Στρογγυλή, Νησίδες Βενέτικο, Μεγάλος Αβελάς, Μικρός Αβελάς, Νησίδες Πρασούρα, Γλαρονήσι, Βούλγαρη, Άγιος Ανδρέας, Τσουλούφι, Λάζαρος, Πλάκη και Μεγάλη Πλάκα, Κόλπος του ηφαιστείου της νήσου Θήρας και Νήσος Θήρα.

Στην περιοχή μελέτης έχουν επίσης οριστεί Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά (IBA) σε αρκετές από τις νησίδες όπως απεικονίζεται στον Πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 2 - Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά (IBA) στις νησίδες της περιοχής μελέτης

Κωδικός IBA	Όνομα
GR128	Νησίδες Φαλκονέρα, Βελοπούλα και Καράβια
GR152	Δυτική Μήλος, νήσοι Αντίμηλος και Πολύαιγος και νησίδες
GR157	Νήσοι Ίος, Σίκινος και Φολέγανδρος
GR158	Νησίδες Χριστιανά και Ασπρονήσι Θήρας
GR203	Νήσος Άνυδρο
GR159	Νήσος Ανάφη

Αξιολόγηση του φυσικού περιβάλλοντος/ προστατευτέου αντικειμένου

σημαντικά για τη διατήρηση και διαχείριση της περιοχής μελέτης είδη όπως προέκυψαν από τα προηγούμενα υποκεφάλαια και οργανώθηκαν ανά ενότητα νησίδων.

Ο χώρος των νησιών και νησίδων του Πάρκου αποτελεί όπως προαναφέρθηκε ζωντανό εργαστήριο εξέλιξης, με δεκάδες στενοενδημικά είδων φυτών, ασπόνδυλων και ερπετών.

Πιο συγκεκριμένα στον χώρο του Πάρκου φιλοξενούνται:

- ✓ 13 ενδημικά φυτά
- ✓ 12 ενδημικά είδη ασπόνδυλων και
- ✓ 13 πολύ σημαντικά είδη και υποείδη ερπετών (ενδημικά ή/και Παρ/των της Οδηγίας 92/43).

Ορνιθοπανίδα

Όσον αφορά την ορνιθοπανίδα, στις νησίδες του ΕΘΠΝΑ 1- Νότιες Κυκλάδες όπως έχει ήδη αναφερθεί, αναπαράγονται τα θαλασσοπούλια Θαλασσοκόρακας (*Phalacrocorax aristotelis desmarestii*), Αιγαιόγλαρος (*Larus audouinii*), Μύχος (*Puffinus yelkouan*), Υδροβάτης (*Hydrobates pelagicus*) και Αρτέμης (*Calonectris diomedea*), που χρησιμοποιούν τον θαλάσσιο χώρο του Πάρκου ως πεδίο τροφοληψίας. Επίσης, στις περισσότερες νησίδες του ΕΘΠΝΑ διατηρεί αναπαραγωγικές αποικίες ο Μαυροπετρίτης (*Falco eleonora*), ενώ σε αρκετά νησιά αναπαράγεται ο Σπιζαετός (*Aquila fasciata*), ο οποίος χρησιμοποιεί αρκετές νησίδες για την τροφοληψία του, κατά το στάδιο μετα-αναπαραγωγικής διασποράς.

Στον πίνακα που ακολουθεί απεικονίζεται η αξία του ΕΘΠΝΑ 1- Νότιες Κυκλάδες για τα συγκεκριμένα είδη, με βάση τα πρόσφατα πληθυσμιακά δεδομένα.

Πίνακας 3 - Πληθυσμιακά δεδομένα και ποσοστά πληθυσμών εντός του ΕΘΠΝΑ1- Νότιες Κυκλάδες για τα σημαντικά είδη ορνιθοπανίδας

Είδος	Παγκόσμιος πληθυσμός (ζευγάρια)	Ευρωπαϊκός πληθυσμός (ζευγάρια)	Εθνικός πληθυσμός (ζευγάρια)	Πληθυσμός εντός ΕΘΠΝΑ 1 (ζευγάρια)	Ποσοστό παγκόσμιου πληθυσμού εντός ΕΘΠΝΑ 1	Ποσοστό Ευρωπαϊκού πληθυσμού εντός ΕΘΠΝΑ 1	Ποσοστό εθνικού πληθυσμού εντός ΕΘΠΝΑ 1
Μαυροπετρίτης	16.200–16.700	14.200–14.700	13.260	2.189–2.499	14,25%	16,22%	17,68%
Μύχος	23.500–40.900	23.500–40.900	9.600–16.400	1.280–1.960	5,03%	5,03%	12,46%
Αρτέμης	142,478–222,886	28.500–47.200	8.000–11.000	830–1.300	0,58%	2,81%	11,21%
Αιγαιόγλαρος	16.500–23.000	15.700–21.000	150–200	26–100	0,32%	0,34%	36,00%
Θαλασσοκόρακας της Μεσογείου	9.091–11.459	9.091–11.459	1.300–1.450	155–206	1,76%	1,76%	13,13%

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ότι περίπου το 14,25% του παγκόσμιου πληθυσμού του Μαυροπετρίτη που αντιστοιχεί στο 17,7% του εθνικού πληθυσμού του είδους, φιλοξενείται στο ΕΘΠΝΑ 1-Κυκλάδες.

Αντίστοιχα, περίπου το 36% του εθνικού πληθυσμού του Αιγαιόγλαρου και περίπου το 13% του Θαλασσοκόρακα, το 12,5% του Μύχου και το 11% του Αρτέμη φιλοξενούνται στο Πάρκο.

Θαλάσσια θηλαστικά

Με βάση τις πρόσφατες εκτιμήσεις εξάπλωσης των θαλάσσιων θηλαστικών, όπως έχουν διαμορφωθεί από την δετή αναφορά του Άρθρου 17 της Οδηγίας 92/43 και την πρόσφατη έκδοση του Κόκκινου Καταλόγου της Ελλάδας, ως προς την Εκτιμώμενη Κατανομή (Area of Occurance) των θαλάσσιων θηλαστικών στις ελληνικές θάλασσες, τα θαλάσσια όρια του Πάρκου συμπεριλαμβάνουν κατά μέγιστο, έως το 5% της εκτιμώμενης εθνικής κατανομής Ζιφιού και Φουσητήρα, έως το 9,3% της εκτιμώμενης εθνικής κατανομής του Ζωνοδέλφινου, το 5,4% της κατανομής της Μεσογειακής Φώκιας και το 5% της εκτιμώμενης εθνικής κατανομής για το Ρινοδέλφινο, το Κοινό Δελφίνι και την Θαλάσσια Χελώνα Καρέτα, όπως προκύπτει και από τον πίνακα που ακολουθεί.

Διευκρινίζεται ότι λόγω έλλειψης λεπτομερών πληθυσμιακών δεδομένων για τα περισσότερα θαλάσσια θηλαστικά της χώρας μας (εξαίρεση αποτελεί η Μεσογειακή Φώκια), τα συγκεκριμένα ποσοστά εντός του ΕΘΠΝΑ 1-Νότιες Κυκλάδες, αφορούν σε ποσοστό επί του χώρου εξάπλωσης που χρησιμοποιείται από τα είδη των θαλάσσιων θηλαστικών και όχι στους πληθυσμούς τους. Που σημαίνει ότι αν και το ποσοστό κάλυψης του ΕΘΠΝΑ 1- Νότιες Κυκλάδες, επί του χώρου της εκτιμώμενης εξάπλωσης του κάθε είδους στην χώρα, μπορεί φαινομενικά να είναι μικρό, όπως στην περίπτωση της Μεσογειακής φώκιας (5,3%), όταν υπάρχει συγκέντρωση πληθυσμού, όπως ακριβώς συμβαίνει με την Μεσογειακή φώκια στα νησιά και τις νησίδες του Θαλάσσιου Πάρκου, το πραγματικό ποσοστό του εθνικού πληθυσμού κάθε είδους, που ωφελείται από το προστατευτικό πλαίσιο του ΕΘΠΝΑ 1- Νότιες Κυκλάδες μπορεί να είναι πολλαπλάσιο (στην περίπτωση της Μεσογειακής φώκιας κατά τουλάχιστον 7 φορές), φθάνοντας το 37,5% επί του συνολικού αριθμού των ζώων του ελληνικού πληθυσμού.

Πίνακας 4 - Εκτιμώμενες εκτάσεις (σε km²) κατανομών των θαλάσσιων ειδών από το ΕΘΠΝΑ 1- Νότιες Κυκλάδες και ποσοστά κατανομών των ειδών σε σχέση με την εκτιμώμενη εθνική κατανομή (ΑΟΟ)

Φώκια		Φουσητήρες -Ζιφιός		Ζωνοδέλφιο		Κοινό Δελφίνι - Χελώνα Καρέτα	
Κάλυψη σε km ²	% του ΑΟΟ	Κάλυψη σε km ²	% του ΑΟΟ	Κάλυψη σε km ²	% του ΑΟΟ	Κάλυψη σε km ²	% του ΑΟΟ
2909,36	5,41	1508,98	5,06	5713,21	9,31	2892,89	5,19

Η απεικόνιση της συνολικής εκτίμησης/εξάπλωσης του συνόλου των σημαντικών ειδών παρουσιάζονται αναλυτικά στους Χάρτες του Παρ/τος II του τεύχους της μελέτης.

Πιέσεις/ απειλές. Δυνητικές συγκρούσεις μεταξύ της διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος και των οικονομικών δραστηριοτήτων

Οι πιέσεις / απειλές που ασκούνται στα προστατευτέα αντικείμενα και σχετίζονται με τις υφιστάμενες δραστηριότητες/χρήσεις και τα ισχύοντα σχέδια ανάπτυξης, καταγράφηκαν και αναλύθηκαν λεπτομερώς, αναλόγως των διαθέσιμων δεδομένων και των ιδιομορφιών των πιέσεων και των προστατευτέων αντικειμένων. Στις περιπτώσεις που ήταν εφικτό τα δεδομένα έχουν εξειδικευτεί τόσο ανά προστατευτέο αντικείμενο, όσο και χωρικά, με αποτέλεσμα να προκύπτει σαφής ανάγκη λήψης διαχειριστικών μέτρων χωρικά προσδιορισμένων. Στις περιπτώσεις που δεν είναι εφικτό να εξειδικευτούν επαρκώς, πραγματοποιήθηκε εκτίμηση χρησιμοποιώντας παραδοχές, με σκοπό είτε την εκπόνηση των απαραίτητων μελετών για τη ρύθμιση πιέσεων, είτε τη λήψη μέτρων που θα έχουν οριζόντια επίδραση στην προστασία και βελτίωση του βαθμού διατήρησης των τύπων οικοτόπων και ειδών. Η εκτίμηση των απειλών από προγραμματιζόμενα ή προβλεπόμενα έργα αφορά κυρίως στις δυνητικές επιπτώσεις από την κατασκευή και λειτουργία τους.

Οι σημαντικότερες πιέσεις και απειλές για το προστατευτέο αντικείμενο στο ΕΘΠΝΑ 1 – Νότιες Κυκλάδες σχετίζονται κυρίως με την αλιεία, τη ναυσιπλοΐα και τη θαλάσσια αναψυχή, τη ρύπανση, καθώς και με τις επιπτώσεις του ανθρωπογενούς υποθαλάσσιου θορύβου αλλά και την εγκατάλειψη παραδοσιακών χρήσεων γης στις νησίδες.

Η αλιεία συνιστά κρίσιμη πίεση, αφενός λόγω της τυχαίας παγίδευσης θαλασσοπούλιων και θαλάσσιων θηλαστικών σε αλιευτικά εργαλεία (ιδίως παραγάδια βυθού και στατικά δίχτυα) αλλά και της θανάτωσης ατόμων μεσογειακής φώκιας κυρίως αλλά και κητωδών από αλιείς, αφετέρου λόγω της μείωσης της

διαθεσιμότητας τροφής που προκαλείται από την υπεραλίευση και την παράνομη αλιεία. Η υποβάθμιση των ιχθυοποθεμάτων έχει άμεσες επιπτώσεις στη βιωσιμότητα των πληθυσμών ειδών ανώτερων τροφικών επιπέδων, επηρεάζοντας τη χωρική τους κατανομή και την αναπαραγωγική τους επιτυχία. Ιδιαίτερα σημαντική πίεση ασκείται από τη χρήση συρόμενων αλιευτικών εργαλείων που έρχονται σε επαφή με τον πυθμένα, καθώς προκαλείται εκτεταμένη διατάραξη και υποβάθμιση βενθικών οικοτόπων, συμπεριλαμβανομένων των τύπων οικοτόπων 1120* και 1170.

Η ναυσιπλοΐα και οι δραστηριότητες θαλάσσιας αναψυχής ασκούν πίεση μέσω αυξημένων επιπέδων υποθαλάσσιου θορύβου, φωτεινής όχλησης και φυσικής παρουσίας σκαφών, ιδίως σε περιοχές με αυξημένη εποχική τουριστική δραστηριότητα. Η ανθρώπινη παρουσία και ο υποθαλάσσιος θόρυβος επηρεάζουν δυσμενώς τα θαλάσσια θηλαστικά, προκαλώντας μεταβολές στη συμπεριφορά και την επικοινωνία, αυξημένα επίπεδα στρες, προσωρινό ή μόνιμο εκτοπισμό από χώρους αναπαραγωγής και ανάπαυσης, καθώς και διατάραξη της αναπαραγωγικής διαδικασίας ειδών ορνιθοπανίδας.

Παράλληλα, η ανεξέλεγκτη αγκυροβόληση σκαφών οδηγεί σε μηχανική υποβάθμιση ή απώλεια ευαίσθητων οικοτόπων, ιδίως των λιβαδιών Ποσειδωνίας.

Η ρύπανση από πλαστικά ή και άλλα υλικά, που βρίσκονται στην υδάτινη στήλη, αποτελεί επίσης σημαντική απειλή τόσο για τα θαλασσοπούλια, όσο και για τα θαλάσσια θηλαστικά καθώς αφενός τα υλικά αυτά μπορούν να προκαλέσουν είτε ασφυξία και τραυματισμό, είτε να φράζουν το πεπτικό τους σύστημα μετά από την κατανάλωσή τους και να προκαλούν θάνατο από ασιτία και αφετέρου η συσσώρευσή τους στους χώρους αναπαραγωγής θαλάσσιων θηλαστικών όπως στο εσωτερικό των σπηλαίων υποβαθμίζει τους ήδη περιορισμένους χώρους που χρησιμοποιούν για να γεννήσουν και να γαλουχήσουν τα μικρά τους.

Παράλληλα, αν και ο κίνδυνος σοβαρού ναυτικού ατυχήματος στην ευρύτερη περιοχή αξιολογείται ως μέτριος, ενδεχόμενη πετρελαιοκηλίδα ή τη διάχυση χημικών στη θάλασσα θα επηρεάσει όλα τα θαλάσσια είδη ενδιαφέροντος και τους οικοτόπους.

Η εγκατάλειψη παραδοσιακών αγροκτηνοτροφικών δραστηριοτήτων σε αρκετές από τις νησίδες του Πάρκου (Χριστιανά, Άνυδρο, Καρδιώτισσα, νησίδες Μικρών Κυκλάδων) όπως η καλλιέργεια σε αναβαθμίδες και η ελεγχόμενη εκτατική κτηνοτροφία έχει οδηγήσει σε υποβάθμιση του αγροτικού τοπίου και των δομικών χαρακτηριστικών του (ξερολιθιές, πετροσωροί), τα οποία αποτελούν βασικά ενδιαιτήματα για την ερπετοπανίδα και την ορνιθοπανίδα. Η έλλειψη συντήρησης μικρών ομβροδεξαμενών στερεί κρίσιμες πηγές γλυκού νερού από την άγρια πανίδα, επιτείνοντας τις πιέσεις στα χερσαία οικοσυστήματα των νησίδων.

Οι πιέσεις αυτές, μεμονωμένα ή σωρευτικά, δύνανται να υποβαθμίσουν την κατάσταση διατήρησης ειδών και οικοτόπων, καθιστώντας αναγκαία την εφαρμογή στοχευμένων μέτρων διαχείρισης, παρακολούθησης και προσαρμοστικής αξιολόγησης.

Πρόταση οριοθέτησης και χαρακτηρισμού προστατευόμενων περιοχών

Η περιοχή μελέτης, διαθέτει σε αφθονία τα κατάλληλα χαρακτηριστικά (κριτήρια) για να ενταχθεί στην κατηγορία «Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο» σύμφωνα με το άρθρο 46 του Ν. 4685/2020, δεδομένου ότι περιλαμβάνει μεγάλες σε έκταση φυσικές περιοχές στις οποίες λαμβάνουν χώρα οικολογικές λειτουργίες ευρείας κλίμακας με χαρακτηριστικά είδη και τύπους φυσικών οικοτόπων κοινοτικής σημασίας ή/και ελληνικού ενδιαφέροντος, τα οποία χρήζουν προστασίας και διατήρησης.

Ο χαρακτηρισμός της περιοχής ως Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο αποσκοπεί στη διαφύλαξη της φυσικής κληρονομιάς και των σημαντικών στοιχείων της βιοποικιλότητάς της, καθώς και στη διατήρηση της οικολογικής της ποιότητας, με παράλληλη παροχή στο κοινό δυνατοτήτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και έρευνας.

Επιτρέπει επίσης τη διατήρηση παραδοσιακών χρήσεων όπως η γεωργία, η κτηνοτροφία, η μελισσοκομία

και η αλιεία, οι οποίες με κατάλληλες ρυθμίσεις μπορούν να αποτελέσουν βασικές παραμέτρους υποστήριξης της βιοποικιλότητας της περιοχής και της προστασίας και διαχείρισης του προστατευμένου αντικειμένου.

Διευκολύνει επίσης την εναρμόνιση υφιστάμενων ευρείας κλίμακας οικονομικών/ παραγωγικών δραστηριοτήτων, όπως ο θαλάσσιος τουρισμός και οι παράκτιες εξορμητικές δραστηριότητες, καθώς και δραστηριότητες του τριτογενούς τομέα, που λαμβάνουν χώρα στα κατοικημένα νησιά του ΕΘΠΝΑ 1-Νότιες Κυκλάδες, με τις οικολογικές απαιτήσεις του αντικειμένου προστασίας του Θαλάσσιου Πάρκου, στην λογική της βιώσιμης ανάπτυξης της περιοχής, με γνώμονα την βελτίωση της ποιότητας ζωής κατοίκων και χρηστών, με σεβασμό στο φυσικό και πολιτιστικό απόθεμα, ως ανταγωνιστικό και αναπτυξιακό πλεονέκτημα.

Οριοθέτηση και καθορισμός ζωνών

Ο καθορισμός ζωνών σε μια προστατευόμενη περιοχή, με διακριτές και σαφώς προσδιορισμένες επί της αρχής λειτουργίες και χρήσεις αποτελεί εξαιρετικά χρήσιμο εργαλείο άσκησης πολιτικής για τη διατήρηση του προστατευμένου αντικειμένου και την επίτευξη των στόχων των κοινοτικών οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ. Το θεσμικό πλαίσιο για τον καθορισμό επιμέρους ζωνών εντός μίας προστατευόμενης περιοχής καθορίζεται από το άρθρο 19 του Ν. 1650/1986, όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει με το άρθρο 46 του Ν. 4685/2020 «Εκσυγχρονισμός περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών 2018/844 και 2019/692 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και λοιπές διατάξεις» (ΦΕΚ 92/Α/07.05.2020). Ειδικότερα, σύμφωνα με την παράγραφο 4 (α, β, γ και δ) του άρθρου 19 του Ν. 1650/1986, όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει με το άρθρο 46 του Ν. 4685/2020 αναφέρονται οι ακόλουθες δυνητικές περιπτώσεις καθορισμού ζωνών προστασίας σε Περιοχές Προστασίας της Βιοποικιλότητας ή Εθνικά Πάρκα: α) Ζώνη απόλυτης προστασίας της φύσης (ΖΑΠΦ), β) Ζώνη προστασίας της φύσης (ΖΠΦ), γ) Ζώνη διατήρησης οικοτόπων και ειδών (ΖΔΟΕ) και δ) Ζώνη βιώσιμης διαχείρισης φυσικών πόρων (ΖΒΔΦΠ).

Οι ζώνες συνδέονται με συγκεκριμένο εύρος επιτρεπόμενων χρήσεων και διατηρούν ιεραρχική σχέση μεταξύ τους ως προς τον βαθμό προστασίας και τη ρύθμιση των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων. Η συνολική εκτίμηση του προστατευμένου αντικειμένου στην περιοχή μελέτης (κεφάλαιο 3) χρησιμοποιείται ως βάση για την οριοθέτηση και τον καθορισμό των ζωνών προστασίας, καταδεικνύοντας τις ζώνες που θα πρέπει να ενταχθούν σε υψηλό βαθμό προστασίας, καθώς και αυτές όπου η προστασία κρίνεται αναγκαία αλλά όχι κρίσιμη για τη διατήρηση οικοτόπων και ειδών.

Για την τελικό καθορισμό και χαρακτηρισμό των ζωνών προστασίας λαμβάνονται υπόψη και άλλα κριτήρια που αφορούν το τοπίο, υπάρχουσες ρυθμίσεις και κατευθυντήριες αρχές. Η προσέγγιση εναρμονίζεται με τις ευρωπαϊκές κατευθύνσεις για τις προστατευόμενες περιοχές και τους στόχους της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα έως το 2030, με έμφαση στη συνεκτικότητα του Δικτύου Natura 2000 και στην αυστηρή προστασία του 10% της χερσαίας και θαλάσσιας επικράτειας.

Λήφθηκαν υπόψη προϋφιστάμενες προτάσεις και ρυθμίσεις, οι δεσμεύσεις από το ενωσιακό, διεθνές και εθνικό θεσμικό πλαίσιο, καθώς και ιδιαίτερα φυσικά χαρακτηριστικά υψηλής οικολογικής αξίας, όπως οι νησίδες, οι απάτητες παραλίες, οι Περιοχές Άνευ Δρόμων και τα θαλάσσια λιβάδια Ποσειδωνίας.

Επίσης για τη ζωνοποίηση και επιλογή των χρήσεων των θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών του ΕΘΠΝΑ 1-Νότιες Κυκλάδες, λήφθηκαν υπόψη πρόσφατες εργασίες που αφορούν την προτεραιοποίηση της διαχείρισης των θαλάσσιων περιοχών και τη λήψη μέτρων και περιορισμών των δραστηριοτήτων για την προστασία τους καθώς και υπάρχουσες σχετικές διατάξεις (Υπουργική Απόφαση ΥΠΠΑΤ αριθμ. 2886/142447/ 2019 (241 Δ') περί καθορισμού θαλάσσιων περιοχών, με βλάστηση ιδίως από Ποσειδωνία (*Posidonia oceanica*)).

Σε συνέχεια των αποτελεσμάτων εφαρμογής της μεθοδολογίας και λαμβάνοντας υπόψη όλες τις παραμέτρους των περιοχών που εξετάστηκαν, προτάθηκε η δημιουργία των ακόλουθων ζωνών:

Πίνακας 5 – Κατάλογος των Ζωνών ανά κατηγορία ζώνης

Σύντομος Κωδικός*	Περιγραφή Ζώνης	Έκταση (ha)	Ποσοστό % επί της έκτασης της προστατευόμενης περιοχής
ΖΑΠΦ-01_1	ΖΑΠΦ Βόρειας Ανάφης	20.40	0.01
ΖΑΠΦ-01	ΖΑΠΦ Γαλάζιων Νερών Πολυαίγου	8.45	
ΖΑΠΦ-02	ΖΑΠΦ θαλάσσιας περιοχής Ακρωτηρίου Αγίου Γεωργίου Κιμώλου	15.06	
ΖΑΠΦ-03	ΖΑΠΦ θαλάσσιας περιοχής Ακρωτηρίου Γερακιάς Κιμώλου	23.06	
ΖΑΠΦ-03	ΖΑΠΦ Νησίδας Μικρού Αβελά Ηρακλείας	1.83	
ΖΑΠΦ-02	ΖΑΠΦ νησίδας Μεγάλου Αβελά Ηρακλείας	5.10	
ΖΠΦ-01	ΖΠΦ Νησίδων Χριστανών	141.20	7.92
ΖΠΦ-04	ΖΠΦ Νησίδας Άγιος Γεώργιος Κιμώλου και γύρω νησίδες	10.64	
ΖΠΦ-04	ΖΠΦ Νησίδων Ανανών	9.85	
ΖΠΦ-05	ΖΠΦ Νησίδας Άγιος Ευστάθιος Κιμώλου και γύρω νησίδων	9.72	
ΖΠΦ-05	ΖΠΦ Νήσου Κέρου	1518.09	
ΖΠΦ-06	ΖΠΦ Νησίδας Μαλωνονήσι Πολυαίγου	3.50	
ΖΠΦ-06	ΖΠΦ Νήσου Νικουριάς Αμοργού	258.13	
ΖΠΦ-07	ΖΠΦ μικρονησίδων Πολυαίγου	1.12	
ΖΠΦ-07	ΖΠΦ Νησίδων Φολεγάνδρου -Σικίνου	154.52	
ΖΠΦ-08	ΖΠΦ Παλαιάς Καμένης Θήρας	50.91	
ΖΠΦ-08	ΖΠΦ Νησίδων Λιάδι	40.60	
ΖΠΦ-09	ΖΠΦ θαλάσσιων λιβαδιών Κιμώλου	558.59	
ΖΠΦ-09	ΖΠΦ Νησίδας Νέας Καμένης Θήρας	336.21	
ΖΠΦ-09	ΖΠΦ Νησίδων Αντικέρια	217.05	
ΖΠΦ-10	ΖΠΦ Νησίδας Αρκάδι	26.17	
ΖΠΦ-11	ΖΠΦ Νησίδας Παξιμάδι & μικρονησίδες νότιας Μήλου	8.13	
ΖΠΦ-11	ΖΠΦ Νησίδων Νότιας Κέρου	36.25	
ΖΠΦ-12	ΖΠΦ Νήσου Αντίμηλου	887.76	
ΖΠΦ-13	ΖΠΦ Νησίδας Βενετικό Ηρακλείας	12.36	
ΖΠΦ-14	ΖΠΦ θαλάσσιων λιβαδιών Ανάφης	431.96	
ΖΠΦ-14	ΖΠΦ θαλάσσιων λιβαδιών Μήλου	1844.48	
ΖΠΦ-14	ΖΠΦ Νησίδων Σχοινούσας	78.78	
ΖΠΦ-15	ΖΠΦ Νησίδας Γλαρονήσι Κάτω Κουφονησίου	15.96	
ΖΠΦ-15_1	ΖΠΦ Νησίδας Μακρά Ανάφης	51.43	
ΖΠΦ-16_1	ΖΠΦ Νησίδας Παχειά Ανάφης	140.29	
ΖΠΦ-17_1	ΖΠΦ Νησίδων Φτενά Ανάφης	10.52	
ΖΠΦ-18_1	ΖΠΦ Απόκριμνης βραχώδους ακτής Α. Φολεγάνδρου	12.80	
ΖΠΦ-19_1	ΖΠΦ Νησίδων Κτένια Μήλου	0.20	
ΖΠΦ-20_1	ΖΠΦ Νησίδας Κοπριά Κουφονησίων	13.88	
ΖΠΦ-21_1	ΖΠΦ Νησίδας Άνυδρου Αμοργού	110.62	
ΖΠΦ-22_1	ΖΠΦ Νησίδας Ασπρονήσι Θήρας	12.62	
ΖΠΦ-23_1	ΖΠΦ θαλάσσιας έκτασης νησίδων Ανανών	3223.60	
ΖΠΦ-24_1	ΖΠΦ θαλάσσιας έκτασης νήσου Αντιμήλου	5797.22	
ΖΠΦ-25_1	ΖΠΦ θαλάσσιας έκτασης Αγκάλης Φολεγάνδρου	2.97	
ΖΠΦ-26_1	ΖΠΦ θαλάσσιας έκτασης στην ακτή Ανατολικής Φολεγάνδρου	6.34	
ΖΠΦ-27_1	ΖΠΦ θαλάσσιας έκτασης Ν. Κέρου και Αντικερίων	6682.82	
ΖΠΦ-28_1	ΖΠΦ θαλάσσιας έκτασης νησίδας Κοπριάς Κουφονησίων	2839.28	
ΖΠΦ-29_1	ΖΠΦ θαλάσσιας έκτασης νησίδας Λιάδι	3496.73	
ΖΠΦ-30_1	ΖΠΦ θαλάσσιας έκτασης νησίδας Άνυδρου Αμοργού	3976.86	

Σύντομος Κωδικός*	Περιγραφή Ζώνης	Έκταση (ha)	Ποσοστό % επί της έκτασης της προστατευόμενης περιοχής
ΖΠΦ-31_1	ΖΠΦ θαλάσσιας έκτασης νησίδων Ανάφης	9264.08	
ΖΠΦ-32_1	ΖΠΦ θαλάσσιας έκτασης νησίδων Χριστιανών	5554.12	
ΖΠΦ-33_1	ΖΠΦ θαλάσσιας έκτασης Κινάρου, Λέβιθας και των νησίδων Γλάρος και Μαύρα	16042.15	
ΖΠΦ-34	ΖΠΦ θαλάσσιων λιβαδιών Κέρου	154.57	
ΖΠΦ-34_1	ΖΠΦ θαλάσσιων λιβαδιών Φολεγανδρου	242.15	
ΖΠΦ-35_1	ΖΠΦ θαλάσσιας έκτασης νησίδας Καρδιωτισσας	4023.49	
ΖΠΦ-36_1	ΖΠΦ θαλάσσιων λιβαδιών Σικίνου	192.63	
ΖΠΦ-37_1	ΖΠΦ θαλάσσιων λιβαδιών Μικρών Κυκλαδων	1051.05	
ΖΠΦ-38	ΖΠΦ Νησίδων Πρασονήσια και μικρονησίδων Κιμώλου	5.21	
ΖΠΦ-38_1	ΖΠΦ θαλάσσιων λιβαδιών Ακρωτηρίου Σαντορίνης	605.78	
ΖΠΦ-39	ΖΠΦ θαλάσσιων λιβαδιών Αμοργού	330.08	
ΖΠΦ-39	ΖΠΦ Νησίδας Άγιου Ανδρέα και μικρονησίδων Κιμώλου	3.07	
ΖΠΦ-39_1	ΖΠΦ θαλάσσιων λιβαδιών Ασπρνησίου Σαντορίνης	411.01	
ΖΠΦ-40	ΖΠΦ θαλάσσιων λιβαδιών Πολυαίγου	526.68	
ΖΠΦ-40	ΖΠΦ Νησίδας Γραμβούσα Αμοργού	79.82	
ΖΠΦ-40_1	ΖΠΦ θαλάσσιων λιβαδιών Παλαιάς και Νέας Καμένης Σαντορίνης	289.21	
ΖΠΦ-41	ΖΠΦ Νησίδας Γραμπονήσι Αμοργού	14.98	
ΖΠΦ-41_1	ΖΠΦ θαλάσσιας έκτασης προστασίας ιχθυαποθεμάτων στη νησίδα Γραμβούσα Αμοργού	489.36	
ΖΠΦ-42	ΖΠΦ μικρονησίδων Αμοργού	7.74	
ΖΠΦ-42_1	ΖΠΦ θαλάσσιας έκτασης προστασίας ιχθυαποθεμάτων στην περιοχή Κατάπολα Αμοργού	188.95	
ΖΠΦ-43_1	ΖΠΦ θαλάσσιας έκτασης προστασίας ιχθυαποθεμάτων στη νησίδα Νικουριά Αμοργού	562.14	
ΖΠΦ-44	ΖΠΦ νησίδων Γλάρος και Μαύρα	37.79	
ΖΠΦ-45	ΖΠΦ Νησίδας Δασκαλειό Κέρου	2.02	
ΖΔΟΕ-01_1	ΖΔΟΕ Ευρύτερης θαλάσσιας έκτασης νησίδων του ΕΘΠΝΑ1 - Νότιες Κυκλάδες	815238.12	88.30
ΖΔΟΕ-02_1	ΖΔΟΕ αλιευτικών καταφυγίων στις νησίδες Παλαιά και Νέα Καμένη Σαντορίνης	4.58	
ΖΒΔΦΠ-01_1	ΖΒΔΦΠ θαλάσσιας έκτασης Ανατολικής Φολεγάνδρου	1865.98	3.77
ΖΒΔΦΠ-02_1	ΖΒΔΦΠ θαλάσσιας έκτασης στο ανατολικό και δυτικό τμήμα Σικίνου	1529.76	
ΖΒΔΦΠ-03_1	ΖΒΔΦΠ θαλάσσιας έκτασης περιμετρικά της Ίου	11903.50	
ΖΒΔΦΠ-04_1	ΖΒΔΦΠ στο ανατολικό και δυτικό τμήμα Ανάφης	3245.85	
ΖΒΔΦΠ-05_1	ΖΒΔΦΠ θαλάσσιας έκτασης περιμετρικά Σαντορίνης	10226.69	
ΖΒΔΦΠ-06_1	ΖΒΔΦΠ θαλάσσιας έκτασης Ανατολικής Μήλου	4005.73	
ΖΒΔΦΠ-07_1	ΖΒΔΦΠ θαλάσσιας έκτασης ΝΑ Κιμώλου	1401.66	
ΖΒΔΦΠ-13	ΖΒΔΦΠ παραλιών Μήλου	158.24	
ΖΒΔΦΠ-14	ΖΒΔΦΠ παραλιών Κιμώλου	92.25	
ΖΒΔΦΠ-15	ΖΒΔΦΠ παραλιών Πολυαίγου και Αγίου Γεωργίου	10.21	
ΖΒΔΦΠ-19	ΖΒΔΦΠ παραλιών Ν. Ανάφης	28.67	
ΖΒΔΦΠ-20	ΖΒΔΦΠ παραλιών Β. Σικίνου	14.72	
ΖΒΔΦΠ-21	ΖΒΔΦΠ παραλιών Φολεγάνδρου	62.03	
ΖΒΔΦΠ-30	ΖΒΔΦΠ παραλιών Ηρακλείας	41.22	
ΖΒΔΦΠ-31	ΖΒΔΦΠ παραλιών Σχοινούσας	83.92	

Σύντομος Κωδικός*	Περιγραφή Ζώνης	Έκταση (ha)	Ποσοστό % επί της έκτασης της προστατευόμενης περιοχής
ZΒΔΦΠ-32	ZΒΔΦΠ παραλιών Κ. Κουφονησίου	16.02	
ZΒΔΦΠ-33	ZΒΔΦΠ παραλιών Α. Κουφονησίου	68.59	
ZΒΔΦΠ-35	ZΒΔΦΠ παραλιών Αμοργού	47.14	
ZΒΔΦΠ-36	ZΒΔΦΠ θαλάσσιας έκτασης Κίναρου-Λέβιθας	4.51	
ZΒΔΦΠ-37	ZΒΔΦΠ ευρύτερης θαλάσσιας περιοχής Καταπόλων Αμοργού	34.44	
ZΒΔΦΠ-38	ZΒΔΦΠ αμμώδους ακτής Γραμβούσσας Αμοργού	0.54	
ZΒΔΦΠ-39	ZΒΔΦΠ αμμώδους ακτής νήσου Νικουριάς Αμοργού	0.61	
ZΒΔΦΠ-40	ZΒΔΦΠ νοτιοανατολικού τμήματος νησίδας Γραμβούσσας	4.21	

Σημειώνεται ότι:

- Δεν καθορίστηκαν Περιφερειακές Ζώνες ή Οικολογικοί διάδρομοι και
- Για τα μεγαλύτερα νησιά (Μήλος, Κίμωλος-Πολύαιγος, Φολέγανδρος, Σίκινος, Ανάφη, Σαντορίνη, Αμοργός και Μικρές Κυκλάδες (Ηρακλεία, Σχοινούσα, Κουφονήσια, Κίναρος και Λέβιθα), και ειδικότερα τις χερσαίες εκτάσεις τους που περιλαμβάνονται στο Δίκτυο Natura 2000, οι προτεινόμενες ζώνες προστασίας και ειδικές χρήσεις τους έχουν προσδιοριστεί στα αντίστοιχα τεύχη της οριζόντιας ΕΠΜ Νοτίου Αιγαίου (ΕΠΜ8α και 8β), που είχαν αναρτηθεί σε δημόσια διαβούλευση το 2023 και το 2024 αντίστοιχα, και δεν περιλαμβάνονται στα κεφάλαια της ΕΠΜ του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Νοτίου Αιγαίου 1 – Νότιες Κυκλάδες.

Συνημμένα στο παρόν περιλαμβάνονται Χάρτες που απεικονίζουν τα όρια και τις προτεινόμενες ζώνες προστασίας για το Θαλάσσιο Πάρκο του Νοτίου Αιγαίου 1 – Νότιες Κυκλάδες.

Προτεινόμενες Επιτρεπόμενες χρήσεις / Ρυθμίσεις

Το θεσμικό πλαίσιο για τον καθορισμό των επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων ανά ζώνη προστασίας εντός μίας προστατευόμενης περιοχής καθορίζεται από τα άρθρα 14α, 14β, 14γ και 14δ του ΠΔ 59/2018, όπως συμπληρώθηκε και ισχύει με το άρθρο 44 παρ. 18 του Ν. 4685/2020 «Εκσυγχρονισμός περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών 2018/844 και 2019/692 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και λοιπές διατάξεις» (ΦΕΚ 92/Α/07.05.2020) και το άρθρο 44 του Ν. 4759/2020 «Εκσυγχρονισμός της Χωροταξικής και Πολεοδομικής Νομοθεσίας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 245/Α/9-12- 2020).

Σύμφωνα με τα άρθρα 14α, 14β, 14γ και 14δ του ΠΔ 59/2018, για κάθε μία από τις Ζώνες Προστασίας ισχύουν τα εξής: α) Επιτρέπονται μόνο ορισμένες ή/και όλες από τις ειδικές κατηγορίες χρήσεων που προσδιορίζονται στα ανωτέρω άρθρα και β) Οι ειδικές χρήσεις επιλέγονται από τις επιτρεπόμενες ανά ζώνη προστασίας και δύναται να εξειδικεύονται και να ρυθμίζονται, κατά περίπτωση, για κάθε προστατευόμενη περιοχή.

Οι προτάσεις οριοθέτησης και ειδικών χρήσεων- όρων προστασίας έγινε με γνώμονα τις οικολογικές απαιτήσεις των ειδών στόχων, τις ανάγκες διαχείρισης – διατήρησης του Εθνικού Πάρκου, την επιδίωξη διατήρησης των συμβατών με την προστασία ανθρωπίνων δραστηριοτήτων σε αρμονία με τη διατήρηση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς. Επιπλέον, λήφθηκαν υπόψη οι υφιστάμενες οριοθετήσεις προστασίας ζωνών και απαγορεύσεις, ώστε να ελαχιστοποιηθεί η ανάγκη θεσμοθέτησης νέων ζωνών και περιορισμών πέραν των απολύτως απαραίτητων.

Επιπλέον, λήφθηκαν υπόψη μελέτες και αποφάσεις καθορισμού ζωνών και μέτρων για περιοχές που περιλαμβάνονται στα όρια του ΕΘΠΝΑ1-Νότιες Κυκλάδες. Συγκεκριμένα λήφθηκε υπόψη η Μελέτη τεκμηρίωσης για το υΘΠΤ Σαντορίνης (Βρεττού Φ. & συν., 2024) καθώς και τα μέτρα ρύθμισης της αλιείας

στην παράκτια θαλάσσια ζώνη της νήσου Αμοργού, με στόχο την προστασία ιχθυοαποθεμάτων και την επίτευξη της μέγιστης βιώσιμης παραγωγής, μέσω του προγράμματος Αμοργόγραμμα. Στο πλαίσιο αυτό, διαμορφώθηκαν θαλάσσιες ζώνες που ενσωματώνουν τις εν λόγω προβλέψεις περιμετρικά της χερσονήσου Ακρωτήρι της Σαντορίνης, στο Ασπρονήσι και τις νησίδες Παλαιά και Νέα Καμένη Σαντορίνης και αντίστοιχα θαλάσσιες εκτάσεις που εσωκλείονται μεταξύ των ακτών της Αμοργού και των νησίδων Γραμβούσα και Νικουριά και της θαλάσσιας έκτασης στα Κατάπολα.

Με βάση τις ανάγκες του προστατευτέου αντικειμένου, επιτρέπονται ή λαμβάνονται υπόψη οι ακόλουθες επιπλέον δραστηριότητες, χρήσεις και έργα, που κρίθηκαν συμβατές με τον χαρακτήρα των ζωνών προστασίας:

1) Επιτρέπεται οριζοντίως η επιστημονική έρευνα, η οικολογική παρακολούθηση και η εκτέλεση ειδικών διαχειριστικών έργων, εργασιών και μέτρων που αποσκοπούν στη διατήρηση των ειδών και των τύπων οικοτόπων της περιοχής ή στην αποκατάσταση, βελτίωση και διατήρηση των χαρακτηριστικών του φυσικού περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας, κατόπιν λήψης σχετικής άδειας σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (χρήση 11) – αφορά ΖΑΠΦ, ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ.

2) Επιτρέπεται η χρήση, συντήρηση, επισκευή, βελτίωση και αποκατάσταση των νομίμως υφιστάμενων εγκαταστάσεων και δραστηριοτήτων ανεξάρτητα αν οι αντίστοιχες ειδικές χρήσεις γης περιλαμβάνονται στις προβλεπόμενες από τον ν. 4685/2020 χρήσεις για την εκάστοτε ζώνη. Ως υφιστάμενες θεωρούνται ιδίως όσες διαθέτουν νομίμως εκδοθείσα περιβαλλοντική αδειοδότηση, άδεια εγκατάστασης, άδεια λειτουργίας ή άδεια οικοδομής

3) Επιτρέπεται οριζοντίως η συντήρηση, αποκατάσταση, ανακατασκευή και επανακαλλιέργεια των παραδοσιακών αναβαθμίδων, και άλλων δομικών στοιχείων του αγροτικού τοπίου, με τη χρήση τοπικών σχιστολιθικών πλακών ή τοπικών δομικών υλικών, ώστε να καταστούν λειτουργικά στοιχεία των τοπικών οικοσυστημάτων, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία – αφορά ΖΑΠΦ, ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ.

4) Για όλα τα έργα που δεν σχετίζονται άμεσα με την διαχείριση/διατήρηση του Πάρκου συνεχίζει να ισχύει η διαδικασία αδειοδότησής τους και η εκπόνηση Δέουσας Εκτίμησης/ ΕΟΑ, καθώς και η έγκριση των προϋποθέσεων λειτουργίας τους λαμβάνοντας υπόψη το προστατευτέο αντικείμενο της περιοχής, από τον ΟΦΥΠΕΚΑ.

5) Επιτρέπεται οριζοντίως η συντήρηση και επισκευή ιστορικών και αρχαιολογικών χώρων και μνημείων σύμφωνα με στις κείμενες διατάξεις – αφορά ΖΑΠΦ, ΖΠΦ, ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ.

6) Επιτρέπεται η επίσκεψη και ξενάγηση επισκεπτών σε αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία.

7) Επιτρέπεται η ημερήσια επίσκεψη και ξενάγηση επισκεπτών με βασικό σκοπό την περιβαλλοντική εκπαίδευση, την παρατήρηση της φύσης και την ήπια αναψυχή, σύμφωνα με τους ειδικούς όρους που καθορίζονται στην παρούσα ανά ζώνη.

8) Επιτρέπεται η κίνηση σκαφών για την εξυπηρέτηση της έρευνας, της προστασίας, της επιτήρησης της περιοχής και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικειμένου. Οι σχετικές δράσεις δύναται να υλοποιηθούν από τις αρμόδιες αρχές και υπηρεσίες, αλλά και από ερευνητικά ιδρύματα κατόπιν άδειας σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

9) Σε περίπτωση ανωτέρας βίας, για λόγους ασφαλείας, πυρόσβεσης και παροχής βοήθειας σε κινδυνεύοντα πρόσωπα και σκάφη, όταν δεν είναι δυνατή η λήψη άδειας, επιτρέπεται η διέλευση και παραμονή σκαφών, υπό την προϋπόθεση να ενημερωθεί εκ των υστέρων η Λιμενική Αρχή όταν τούτο κατ' αρχήν δεν είναι δυνατόν.

10) Επιτρέπεται η σήμανση και οριοθέτηση των ζωνών προστασίας (πόντιση σημαντήρων για την σήμανση των θαλάσσιων περιοχών) και η εγκατάσταση συστημάτων φύλαξης/επόπτευσης (π.χ. κάμερες, ραντάρ, σχοινιά/πάσσαλοι οριοθέτησης στο πίσω μέρος της παραλίας) για την βέλτιστη διαχείριση, φύλαξη και

προστασία της περιοχής. Επίσης επιτρέπεται η λειτουργία υφιστάμενων και η εγκατάσταση νέων πλωτών και υποθαλάσσιων επιστημονικών σταθμών για την παρακολούθηση βιοτικών και αβιοτικών παραμέτρων, με στόχο τη βέλτιστη διαχείριση και προστασία της περιοχής.

11) Εφαρμογή/ ενεργοποίηση του άρθρου 13 (παρ. 7) του ν. 3937/2011 για την υποχρεωτική παρακολούθηση, τον έλεγχο και τη διαχείριση της θαλάσσιας κυκλοφορίας μέσω της λειτουργίας εθνικού πληροφοριακού συστήματος παρακολούθησης της κίνησης των σκαφών VTMS (Vessel Traffic Monitoring Information System).

12) Εφαρμογή του άρθρου 19 της υπουργικής απόφασης 2131.4/90224/2022 (ΦΕΚ: 6543/Β'/21-12- 22) για τα ταχύπλοα σκάφη.

13) Σε ότι αφορά την εθνική άμυνα στο σύνολο του ΕΘΠΝΑ1-Νότιες Κυκλάδες ισχύουν τα εξής:

α. Επιτρέπονται οι ενέργειες που εξυπηρετούν αποκλειστικά σκοπούς εθνικής άμυνας.

β. Δεν υπάρχει περιορισμός ύψους πτήσεων στα όρια του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου για τα πολεμικά αεροσκάφη

γ. Για τη διεξαγωγή στρατιωτικών ασκήσεων στις νησίδες του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου θα πρέπει να υπάρχει συνεργασία των αρμόδιων φορέων (Υπουργείο Εθνικής Άμυνας και ΓΕΝ με ΥΠΕΝ/ΟΦΥΠΕΚΑ) με στόχο τη συνέχιση ή πρόβλεψη νέων διαδικασιών υπό το πνεύμα μείωσης του περιβαλλοντικού αποτυπώματος από τα πολεμικά πλοία και ναυτικές υπηρεσίες της χώρας και εφαρμογή τους στην έκταση του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ιονίου, όπου απαιτείται. Σημειώνεται ότι ήδη με μέριμνα του ΓΕΝ και σε συνεργασία με το Ελληνικό Κέντρο Θαλάσσιων Ερευνών (ΕΛΚΕΘΕ), έχουν εκπονηθεί ειδικές διαταγές με τις οποίες προβλέπονται διαδικασίες για την ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων στα θαλάσσια θηλαστικά είδη από τις ναυτικές δραστηριότητες στις ελληνικές θάλασσες, περιλαμβάνοντας και τις εκτάσεις του Δικτύου Natura 2000, καθώς και τις περιοχές με λιβάδια Ποσειδωνίας.

14) Επιτρέπεται η ήπια θαλάσσια αναψυχή και στις θαλάσσιες ΖΠΦ και ΖΔΟΕ όπου αυτό αναφέρεται. Στις δραστηριότητες ήπιας θαλάσσιας αναψυχής είναι και το ερασιτεχνικό ψάρεμα από τη στεριά (π.χ. με καλάμι ή πετονιά) στις παραλίες και παράκτιες περιοχές, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Συγκεκριμένα, ισχύουν οι δραστηριότητες αναψυχής ως έχουν ενώ προτείνεται η εκπόνηση ενός συμμετοχικού σχεδιασμού με βάση τη φέρουσα ικανότητα για την διασφάλιση βιώσιμων σχετικών δραστηριοτήτων στην κατεύθυνση διατήρησης και αναβάθμισης ενός βιώσιμου τοπικού τουριστικού προϊόντος.

15) Αναφορικά με τις αλιευτικές ρυθμίσεις που δύνανται να εξειδικεύονται στο οικείο Σχέδιο Διαχείρισης, τονίζεται ότι ισχύουν και οι σχετικοί όροι και περιορισμοί που αναγράφονται σε κείμενες διατάξεις από τα κατά τόπους Λιμεναρχεία.

Ωστόσο σημειώνεται ότι σε όλη την έκταση του ΕΘΠΝΑ 1-Νότιες Κυκλάδες:

- i. Δεν επιτρέπεται η χρήση συρόμενων αλιευτικών εργαλείων που έρχονται σε επαφή με τον θαλάσσιο πυθμένα (π.χ. τράτα, δράγα).
- ii. Επιτρέπεται η επαγγελματική και ερασιτεχνική αλιεία καθώς και ο αλιευτικός τουρισμός σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας
- iii. Για το διάστημα 15 Απριλίου ως 31 Μαΐου, απαγορεύεται η επαγγελματική και ερασιτεχνική αλιεία με οποιοδήποτε εργαλείο **σε ακτίνα 0,5 ν.μ.** από τις ακτές σε όλες τα νησιά και νησίδες του Πάρκου, για την ανάκαμψη των ιχθυοποθεμάτων και για τον περιορισμό της τυχαίας παγίδευσης θαλασσοπούλιων σε αλιευτικά εργαλεία. Η ρύθμιση αυτή προτείνεται για την παρούσα διαχειριστική περίοδο (5 έτη). Μετά την ολοκλήρωση της περιόδου αυτής, οι όροι εφαρμογής θα αξιολογηθούν στο πλαίσιο του Σχεδίου Διαχείρισης και, εφόσον κριθεί αναγκαίο, θα αναθεωρηθούν. Η αναθεώρηση δύναται να περιλαμβάνει την άρση της απαγόρευσης ή τον

περιορισμό της χωρικά, χρονικά ή οριζόντια, με εξειδίκευση σε συγκεκριμένους τύπους αλιευτικών εργαλείων ή με την επιβολή ειδικών τεχνικών ρυθμίσεων επί των μεθόδων αλιείας καθώς και, κατά περίπτωση, την πρόβλεψη εναλλακτικών μορφών αλιευτικής δραστηριότητας, όπως ο αλιευτικός τουρισμός, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.

- iv. Ειδικότερα για την Αμοργό ισχύουν οι ρυθμίσεις που έχουν προταθεί από το Αμοργόγραμμα: Απαγορεύεται η επαγγελματική και ερασιτεχνική αλιεία με οποιοδήποτε μέσο και εργαλείο κατά τη χρονική περίοδο από 1 Απριλίου έως 31 Μαΐου κάθε έτους, στη θαλάσσια ζώνη περιμετρικά της νήσου Αμοργού μέχρι αποστάσεως ενάμισι (1,5) ναυτικού μιλίου από τις ακτές της (περιλαμβάνεται στη ΖΔΟΕ-01_1 και ΖΒΔΦΠ-35), καθώς και σε μικρότερες ζώνες των θαλάσσιων εκτάσεων μεταξύ Αμοργού και Γραμβούσας (ΖΠΦ-41_1), στα Κατάπολα (ΖΠΦ-42_1 και ΖΒΔΦΠ-37) και μεταξύ Αμοργού και Νικουριάς (ΖΠΦ-43_1) όπου προτείνεται πλήρης απαγόρευση της αλιείας.
- v. Στη Σαντορίνη και ειδικότερα στη ζώνη περιμετρικά της χερσονήσου Ακρωτηρίου (ΖΠΦ-38_1) ισχύει καθολική απαγόρευση της επαγγελματικής και ερασιτεχνικής αλιείας

Αρχεία (excel) των χρήσεων γης, όπου παρατίθενται οι όροι και οι προϋποθέσεις για τις επιτρεπόμενες ειδικές χρήσεις γης ανά κατηγορία ζώνης επισυνάπτονται στο παρόν.

Σχέδιο Διαχείρισης

Το Σχέδιο Διαχείρισης αποτελεί το επιχειρησιακό έγγραφο που προσδιορίζει τους τρόπους και τα μέσα για την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί για την προστασία και διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου της περιοχής. Περιλαμβάνει όλες τις προτεινόμενες δράσεις και μέτρα που προκύπτουν ως αποτέλεσμα της ανάλυσης και αξιολόγησης της μελέτης, καθώς και της πρότασης χαρακτηρισμού και θεσμικών ρυθμίσεων. Το περιεχόμενο του Σχεδίου Διαχείρισης καθορίζεται βάσει της παραγράφου 3 του άρθρου 21 του νόμου 1650/1986, όπως έχει αντικατασταθεί από την παράγραφο 1 του άρθρου 47 του νόμου 4685/2020. Συγκεκριμένα το Σχέδιο Διαχείρισης περιλαμβάνει:

- τους στόχους διατήρησης και την πιθανή ιεράρχηση προτεραιοτήτων διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής, όπου συγκεκριμένα περιλαμβάνονται:
 1. Στόχοι διατήρησης/αποκατάστασης τύπων οικοτόπων και ειδών (μεμονωμένα ή κατά ομάδες)
 2. Στόχοι άσκησης ανθρωπογενών δραστηριοτήτων, αειφόρου διαχείρισης των φυσικών πόρων και αντιμετώπισης κινδύνων
 3. Στόχοι για τη βιώσιμη ανάπτυξη των περιοχών
- διαχειριστικές δράσεις, παρεμβάσεις και μέτρα που είναι απαραίτητα για να επιτευχθεί ή να διατηρηθεί η ικανοποιητική διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου. Οι σχετικές δράσεις και τα σχετικά μέτρα δύναται να εξειδικεύονται για επιμέρους στοιχεία του προστατευτέου αντικειμένου ανάλογα με τις οικολογικές τους απαιτήσεις, τον βαθμό διατήρησής τους και τις πιέσεις ή απειλές που αντιμετωπίζουν.
- την εξειδίκευση των όρων και περιορισμών άσκησης δραστηριοτήτων και εκτέλεσης έργων που είναι απαραίτητα για την ικανοποιητική διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου καθώς και, όπου είναι αναγκαίο, τις ειδικότερες μελέτες που πρέπει να εκπονηθούν για την εξειδίκευση ή/και οριστικοποίηση του περιεχομένου προτεινόμενων διαχειριστικών δράσεων και μέτρων και
- τις κατευθύνσεις και τις προτεραιότητες για την υλοποίηση έργων, δράσεων και μέτρων που απαιτούνται για την αποτελεσματική προστασία, διαχείριση και αποκατάσταση των αντικειμένων που προστατεύονται κατά περίπτωση, καθώς και τα κατάλληλα προγράμματα παρακολούθησης του

προστατευτέου αντικειμένου και αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας του Σχεδίου Διαχείρισης.

Συνολικά προτείνονται 43 μέτρα για τη διατήρηση τύπων οικοτόπων και ειδών, 18 μέτρα που αφορούν προπαρασκευαστικές δράσεις και δράσεις έρευνας και τεκμηρίωσης για το προστατευτέο αντικείμενο της περιοχής με στόχο την αναγνώριση/χαρτογράφηση των κενών γνώσης ως προς την κατάσταση διατήρησης του αντικειμένου προστασίας στον χερσαίο και κυρίως στον θαλάσσιο χώρο του ΕΘΠΝΑ 1- Νότιες Κυκλάδες και τον σχεδιασμό προγραμμάτων έρευνας και παρακολούθησης για την κάλυψη των κενών γνώσης κατά την πρώτη πενταετία λειτουργίας του Θαλάσσιου Πάρκου, 2 μέτρα που αφορούν την επόπτευση και επιτήρηση της περιοχής, 12 μέτρα που αφορούν αμιγώς διαχειριστικές δράσεις και 7 μέτρα που συνιστούν το Ολοκληρωμένο Σύστημα Αλιευτικής Διαχείρισης, το οποίο περιλαμβάνει τις δράσεις και απαραίτητες μελέτες με στόχο την ολοκληρωμένη διαχείριση της αλιευτικής δραστηριότητας με την ενεργή συμμετοχή των τοπικών φορέων και αλιευτικών συλλόγων, για την υιοθέτηση ρυθμίσεων στην κατεύθυνση της βιώσιμης αλιείας και του καθορισμού περιοχών όπου θα προταθούν αυστηρές ρυθμίσεις και απαγορεύσεις στο πρότυπο του Αμοργοράματος (ΠΔ 73/2025, Α' 148) με την συναίνεση των τοπικών φορέων και κοινοτήτων, 3 μέτρα που αφορούν την επιστημονική παρακολούθηση της περιοχής του Θαλάσσιου Πάρκου με αξιοποίηση των δυνατοτήτων που δίνουν οι σύγχρονες τεχνολογίες, ως προς αισθητήρες, κάμερες και άλλα συστήματα τηλεμετρίας και 1 μέτρο που αφορά την ανάδειξη του ΕΘΠΝΑ 1 ως οικότουριστικού προορισμού στο πλαίσιο της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου και της επιστημονικής ταυτότητας του Πάρκου.

Στα σχέδια διαχείρισης περιλαμβάνονται σχέδια δράσης, στα οποία εξειδικεύονται τα αναγκαία μέτρα, δράσεις, έργα και προγράμματα, οι φάσεις, το κόστος, οι πηγές και οι φορείς χρηματοδότησής τους, καθώς και το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσής τους και οι φορείς εφαρμογής τους.

Κατόπιν των ανωτέρω, εισηγούμαστε την Έγκριση της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης για το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Νοτίου Αιγαίου 1- Νότιες Κυκλάδες (ΕΘΠΝΑ 1-Νότιες Κυκλάδες).

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΗΜΜΕΝΑ:

α) 5 Χάρτες Ζωνοποίησης β) 1 αρχείο Χρήσεων Γης